

3486

9 11

1756, 1

EXERCITATIO JVRIS
 DE
**LEGITIMATIONE PER
 RESCRIPTVM
 PRINCIPIS**

PRAESIDE
MARTINO GOTTLIEB PAVLI

JVR. VTR. D. JVR. ET HISTOR. PROF. PVBL. ET ATHEN. INSPECT.¹⁸

DIE XXVII. APRILIS MDCCCLVI.
 IN AVDITORIO MAXIMO

AD DISCEPTANDVM PROPOSITA

AB AVCTORE

JOANNE NATHANAEL SCHVLTZE

GEDANENSI.

G E D A N I

TYPIS THOMAE JOANNIS SCHREIBERI, SENATVS
 ET ATHENAEI TYPOGRAPHI.

EXERCITATIO JURIS

DE

LEGITIMATIONE PER

RESERPTVM

PRINCIPIS

FRANCO

MARTINO GOTTFRIEDAVII

AVTORIS DIGNITATE ET VIRTUTE

DIE XXVII APRILIS MDCCCLXX

IN ACADEMIA JURIS

AD HONORANDAM MEMORIAM

FRANCISCAE ALEXANDRAE

IOHANNIS NATHANAEI

ORDINIS

G. D. N. I.

FRANCO ALEXANDRAE

FRANCO ALEXANDRAE

REIPUBLICAE GEDANENSIS
SENATVI MAGNIFICO
ATQVE

ILLVSTRI

PATRIBVS PATRIAE
IMMORTALEM VIRTVTIS AC VIGILANTIAE
GLORIAM LONGE MERITIS

MAECENATIBVS
AD CINERES VSQVE VENERANDIS
SVSPICIENDIS COLENDIS

HANC DISSERTATIONEM IURIDICAM

TANQVAM PIETATIS

MONUMENTVM

VOTIS CASTISSIMIS

PRO EORVM SALVTE AC PROSPERITATE
PERPETVA ET DIVTVRNA

INVOCANTIS

D. D. D.

AUCTORIS

Viri Illustres atque Magnifici

Patroni summa pietate colendi.

quam nunc **ILLVSTRIBVS & SPLEN-**
DIDISSIMIS NOMINIBVS VE-
STRIS *in scriptam, vel ut Latinis vsita-*
tiore dicandi formula utar, nuncupatam
intuemini dissertationem PATRES CONSCRIPTI,
eam quidem ego VOBIS ab eo statim die, quo summam
maximamque VESTRAM in me exstitisse voluntatem in-
opinato quasi expertus fueram, dicendam consecrandamque
mecum statuebam; ipsam vero tacite a me factam deuotio-
nem praestare illiusue obligationis vinculo liberatum me fa-
cere, haud quidem mihi prius, quam ipso negotio consum-
mato

mato licitum atque permissum fuit. Neque enim, quod
quam certissime VOBIS persuasum habeatis velim, majus
quidquam a VOBIS mihi tribui concedique potuit, quam
quidem hoc ipsum, quod, cum mihi ex sapientissimo licet &
satis aequo patriarum legum rigore, rationibus ut ipse meis
praeessem, plane interdictum esset, paucitate annorum
non obstante, legibus istis patriis exemptum me reddere atque
mihi supplices ad libellos meos aetatis, ut ajunt, veniam in-
dulgere non dubitavistis. Tantum vero abest, ut tam mul-
to VESTRO & fere patrio favore prorsus indigne ornatus
videri velim, ut potius in referendam hanc VOBIS gra-
tiam, si modo ipsam VOBIS referre liceat, omne meum
studium, omnesque meas cogitationes intendam. Atque sic
ego, ut ab gratiarum actione ordiar, VOBIS PA-
TRIAE PATRES INDULGENTISSIMI, PA-
TRONI OPTIMI, omnes, quas hinc inde debeo, &
quas etiam statim VOBIS pro parte egi, gratias easque
immortales, quantum fieri potest, iterum nunc publice
ago; satis vero ornate cumulateque nullo modo agere pos-
sum. Enimvero quum praeterea aliud, nec nisi publicum
grati mei erga VOS animi ac in perpetuum duraturae pie-
tatis & observantiae meae monumentum exstare cupe-
rem; hanc meam Juris Exercitationem V O B I S
omni,

omni, quo decet reverentiae cultu dare, dicare, atque
dedicare volui, debuique. Quam pro solito more VESTRO
benigne & humanitatis VESTRAE munia fronte
a VOBIS exceptam fore ita firmiter mihi persuasum
teneo, ut, nisi modestiae ac pietatis lex secus praeciperet,
vel sine precibus ipsam conspectui VESTRO offerre
nullus erubescerem. Sed ne officio meo ulla ratione defuisse
nec aliis, nec mihi met ipsi videar, omnibus, quibus fieri potest,
precibus VOS adeo atque imploro, ut ne hanc mihi VESTRAM
benevolentiam, ad quam vix quidquam accedere posse facile crediderim,
denegatam faciat. Ceterum, qui jam ego in consarcinandis
colligendisque vasis fere omnis detineor, me quoque absentem
VESTRAE benevolentiae, PATRES PATRIAE, sic commendatum volo,
ut, si NVMINI ita visum fuerit, aliquando in dulcissimam patriam
meam redux factus me etiam adeo longo temporis interuallo ea,
qua nunc apud VOS fruor, gratia minus excidisse credere possim.
Me autem quod attinet, omni, qua debeo, fide polliceor
atque promitto, nec quidquam mihi prius, nec antiquius unquam
fore, nisi ut VOS VESTRAE indulgentiae nunquam poeniteat,
& ne maximam summamque VESTRAM benevolentiam apud me male
collocavisse

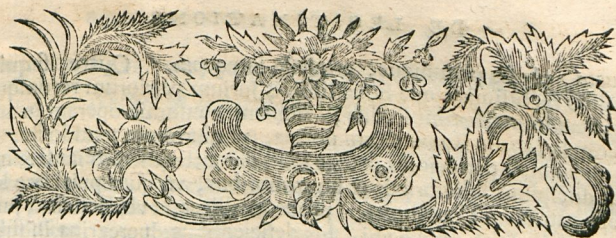
locavisse judicetis, insimul vero etiam DEVM T. O. M.
ardentissimis adoro supplicationibus, vt VOS Omnes
ac Singulos longe diuque sospites atque incolumes esse, vel
vti apud Romanos precandi mos fuit, annare & peren-
nare sinat. Ita vouet, ita precatur, ac ita se VO-
BIS commendat

Illustrium Vestrorum Nominum

cultor perpetuus & deuotissimus

Joannes Nathanael Schultze.

Q.D.B.V.

Q. D. B. V.

DE

LEGITIMATIONE PER RESCRIPTVM
PRINCIPIS.

§. I.

Instituti ratio.

Quotiescunque Jurisprudentiae hodiernae priuatae statum conditionemque perpendo, id quod ego, qui Themidi me consecraui, saepius facere soleo; tam virorum, ob doctrinae praestantiam insignium & clarissimorum, auctoritas, quam praeterea etiam, quae omnium rerum optima est magistra, ipsa ratio in hanc me potissimum sententiam ducit, vt existimem, sola jura patria & domestica, insuper praeterea habitis istis, quae per plurium saeculorum vsu continuum sunt recepta, Juribus peregrinis Romanis, quae hodie prodesse ciuitatibus nostris; nudam vero Jurium peregrinorum cognitionem, sine solida jurium patriorum noticia, eorumque applicationem, ob rerum publicarum nostrarum ab illa antiqua Romana diuersitatem summam, haud raro maxime incongruam,

A

gruam, obesse plerumque, prodesse nunquam. Quare, si quis, omiſſis rectiſſimis atque honeſtiſſimis Jurium patriorum rerumque publicarum noſtrarum ſtudiis, omnem conſumit operam in adquirenda Jurium Romanorum notitia, vt plurimum ſemidocta, iſ inuſit ſibi & pernicioſus patriae ciuis alitur; qui vero ita ſeſe armat diſciplinis ſolidioribus & humanioribus, vt, quae praeclare legibus patriis ſunt conſtituta, probe intelligat, vbi deficient iura domeſtica, ſciat, atque vbi, hiſ deficientibus, peregrina in ſubſidium adhibere cogatur, ea tunc demum adhibeat, ſi rerum publicarum noſtrarum facies atque conditio eorum applicationem permittat, iſ mihi vir & ſuis & publicis rationibus vtiliſſimus atque honeſtiſſimus ciuis eſſe videtur. Ad huius itaque ſententiae normam, ſimulac Jurisprudentiae operam dare incepi, omnes meos labores dirigere ſerio allaborau. Cumque pro more bene quidem ſapienterque a maioribus noſtris recepto, ſed vitanam frequentiori, antequam patriam meam derelinquam exterſae Academiae perpoliendorum ſtudioꝝ gratia adeam, Diſſertatione publica atque ſolemni, partim, quid valeant humeri, quid ferre recuſent, experiri, partim vero inſimul patriae meae chariſſimae vltimum Vale dicere decreuerim; ejuſmodi argumentum ad diſputandum proponere ſtudi, in quo elaborando qualiscunque meae Juris ſcientiae, ad illius ab initio dictae ſententiae normam ductumque formatae & adquiſitae vultum quaſi effigiemque exprimere poſſem. Atque diu mihi multumque cogitanti varia quidem obuenerunt ejuſmodi argumenta, de quibus juſtam meaeque iuuenili aetati conſentaneam diſputationem ſcribere poſſem, ego vero omnibus probe expenſis in eo tandem adqueiui, vt de *Legitimatione per reſcriptum Principis* nonnihil commentari ſuſciperem. Haud equidem ignoro, doctrinam de legitimatione a Viris doctiſſimis a) jam dudum cum cura eſſe expoſitam & tractatam.

a) Vid. v. gr. CHRISTIANVS THOMASIVS in Diſſert. de *uſu pratico doctrinae Inſtitutionum de Legitimatione*. Hal. 1713. FRANCISCVS HOTOMANNVS de *Spuriis & Legitimatis*. DESIDERIVS HERALDVVS *Rerum & Quaestionum Juris Quotidianarum*

tractatam. Enim vero, quis est, qui nesciat illud TERENTII: b)

Nullum est jam dictum, quod non dictum sit prius.

Deinde cum mei ingenii, meaeque hucusque adhibitae diligentiae specimen edere constitueram, ipsa aetatis meae ratio exigere videbatur, ut ejusmodi argumentum pertractandum sumerem, cui illustrando jam alii Viri doctissimi nonnihil operae impendissent, e quibus proinde, quod quisque commodissime praeciperet, excerpere & quasi libare possem. Qua in re habemus bonorum exempla admodum multa, quibus nobis licere id facere, quod illi fecere, putamus, in primis cum hac in doctrina nonnulla occurrant, ab aliis Viris doctis non semper satis recte perspecta & explicata, in quibus corrigendis emendandisque proinde me qualiscunque mei ingenii vires satis experiri & ostendere posse existimaui. Ut autem statim intelligatur, quid sit illud, de quo disputabimus & qua via progressuri simus, ne vaga erret disputatio nostra, ita quidem in ea versabimur, ut cum mores patrii, ut in aliis doctrinis quam plurimis, in hac quaestione multum abhorreant a decretis Juris Romani, primum quidem de hac quaestione ex Jure Romano disputemus, deinde vero, quid usus hodiernus rerumque publicarum nostrarum conditio ferat, exponamus. Id quod eo magis nobis faciendum videtur, quo magis, in super habito & omisso hoc discrimine sub auctoritate Juris Ciuillis Romani, id quod saepissime fieri solet, perniciosè erratur.

§. II.

Definitio Legitimationis.

Dicturi itaque de Legitimatione per rescriptum Principis, faciendum omnino esse putamus, ut quid sit Legitimatio, cujus

A 2

illa,

narum Libr. I. cap. I. II. III. IV. V. CUNRADVS RITTERS-
HVSIVS in Expositione Methodica Nouellarum Part. IV. cap. XII.
PETRVS GVDELINVS de Jure Nouissimo Libr. I. Cap. XV. XVI.
& alii.

b) Vid. Prolog. in Eunuchum. vers. 41.

illa, quae fit per rescriptum principis, species est, distincte explicemus. Est autem Legitimitio *Actus*, jure civili introductus, quo liberi naturales illegitimi consentientes fiunt legitimi, & deinde instar legitimorum rediguntur in patriam potestatem. Hoc igitur quasi introitu disputationis patefacto, ingrediamur in ipsam quaestionis propositae summam, & paucis quibusdam de origine legitimationis ejusque variis speciebus praemissis, quid jure Romano de ea, quae fit per rescriptum principis, sit statutum, doceamus.

§. III.

Ante tempora Constantini M. legitimationem fuisse incognitam, ostenditur.

Olim autem & in vetere Latio, quoad sua reipublicae Romanae consistit libertas, imo sub ipsis etiam Imperatoribus, quoad Romani castigatiore purioreque latinitate vsi sunt, & res, de qua dicimus, & illius nomen fuit incognitum. Non desunt quidem, qui haec, quae dixi, pro parte negant, atque legitimationem satis antiquam eamque jam ante *Constantini M.* tempora, & in ipsa republica libera cognitam fuisse contendunt, atque hanc suam sententiam partim ex *Vlpiano*, partim per exempla hinc inde obuia probare volunt. Sed DOMITIVS VLPIANVS, c) vt ab

- c) l. 46. D. de *Adopt.* Alias, quando loquitur VLPIANVS de Arrogatione, eam semper factam fuisse dicit *per populum*. v. gr. *Fragm. Tit. VIII. §. 2. 3.* & ita etiam CAJVS *Instit. Libr. II. Tit. III. §. 3.* Nec ita male. Etenim sub ipsis etiam Imp. ab initio facta est arrogatio lege curiata per populum. Vid. SVETON. in *Augusto cap. 65.* TACITVS *Annal. Libr. XII. cap. 26. 41.* & GELLIUS *N. A. Libr. V. cap. 19.* & errant omnino, qui putant populum Romanum lege regia omne suum imperium & potestatem principi concessisse ita, vt omni prorsus jure & potestate se exueret, vti praeclare docuit GERARD. NOODT *Observat. Lib. I. cap. 3.* Fiebat autem his ipsis temporibus arrogatio etiam aliquando principis auctoritate & beneficio, non per

ab eo initium faciamus, *in seruitute mea*, inquit, *quaesitus mihi filius in potestatem meam redigi beneficio principis potest*, non per legitimationem, sed per arrogationem. Certe Jctus legitimationis nullam plane fecit mentionem, & qui de ea illius verba intelligunt, praesupponunt, his temporibus eam jam fuisse cognitam, hoc exinde non probant. Deinde, exempla quod attinet, ea non majoris sunt momenti. Referunt LIVIVS d) & ex eo CAROLVS SIGONIVS: e) *Campanos petiisse, ut sibi ciues Romanas ducere uxores liceret, & si qui prius duxissent, ut habere eas, ET ANTE EAM DIEM NATI, VTI IVSTI SVI LIBERI HEREDESQVE essent, & utramque rem esse impetratam.* Praeterea MARCIANVS f) Diuorum Fratrum retulit rescriptum, Flaviae Tertullae per Mensorem libertum datum, in quo MARCVS & LVCIVS Imp. mouemur, inquit, & temporis diuturnitate, quo ignara juris in matrimonio auunculi tui fuisti, & quod ab auita tua collocata es, & numero liberorum vestrorum, idcirco, cum haec omnia in unum concurrunt, CONFIRMAMVS STATVM LIBERORVM

A 3

RORVM

per populum, & non veluti in subsidium tantum, v. c. quando arrogabatur femina, quae per populum arrogari non poterat, quia non habebat jura comitorum, l. 21. D. de Adopt. sed & alias, vid. TACITVS *Histor. lib. I. cap. 15.* Quodli itaque VLPIANVS in d. l. 46. D. de Adopt. vere scripserit beneficio principis, recte dixit, sibi que non contradixit, neque de Legitimatione, sed vnice de Arrogatione haec illius verba sunt intelligenda, uti in §. probaui. Sed VLPIANVS fortasse, uti alias, ita & h. l. *beneficio populi* scripsit, & TRIBONIANVS, quia, a temporibus DIOCLETIANI demum apud vnum principem omnem resedisse arrogationem, docemur l. 6. C. de Adopt. loco populi, dixit *principis*. Certe in l. 2. pr. §. 2. D. de Adopt. tale quid factum fuisse, suspicatur SCHVLTINGIVS in *Jurispr. Antejustin. ad Vlpiani Fragm. Tit. VIII. not. 2.*

d) *Histor. Libr. XXXVIII. cap. 36.*

e) *De Antiquo Jure C. R. Libr. I. cap. 9.*

f) l. 57. §. 1. D. de Rit. Nupt.

RORVM VESTRORVM IN EO MATRIMONIO QVAESITORVM, quod ante annos quadraginta contractum est, PERINDE AC SI LEGITIME CONCEPTI FVISSENT. g) Duo, fateor, praeclara exempla hujus nostrae in jure Justiniano sic dictae legitimisationis, quibus, si opus esset, alia plura possent subjungi. h) Ast utrumque hoc & omnia reliqua continent non vniuersale ali- quod & ad singulorum civium utilitatem introductum, sed potius jus mere singulare, quo populus vel princeps subuenit alicui & quod proinde ad exemplum trahi non oportet. Haec nostra autem, de qua loquimur, legitimatio ad omnes omnino ciues pertinet, & modus ordinarius est acquirendae patriae potestatis, qui, quod ante tempora CONSTANTINI M. prorsus fuerit incognitus, abunde probat altum, quod ea de re apud veteres Jctos deprehendimus, silentium, qui quando de modis acquirendae patriae potestatis & de liberis suis loquuntur, semper iustarum tantum nuptiarum & adoptionis, naturalium liberorum & adoptiuorum faciunt mentionem, nunquam legitimisationis & legitimato- rum. i) Ceterum ex his hucusque dictis patet, non tantum rem,

g) Incestae enim & prohibitae sunt nuptiae in gradu tertio lineae transuersae l. 39. 56. D. de Rit. Nupt. l. 11. §. 1. l. 38. D. ad Leg. Jul. & Adult. & proinde nullae. Et quamuis CLAVDIUS hoc jus quoad fratris filiam immutauerit, SVETON. in vit. ejus cap. 26. stricte tamen accipiendum hoc jus nouum, vt pleraque, quae contra regulas Juris singulari ratione introducuntur. Conf. GERARD. NOODT Obseruat. libr. II. cap. 6.

h) E. gr. PLINIUS Libr. X. Epist. 6. rogat Trajanum, vt propinquis Posthumii Maximi det ciuitatem, Chryssippo, vxorique ejus Stratonicae, & liberis eorum, ita vt hi sint in patris potestate, vt- que iis in libertos seruetur jus patronorum.

i) l. 1. D. de Adopt. l. 1. §. 2. & vit. de Suis & Legitim. VLPIANVS Fragm. Tit. VIII. §. 1. Inprimis autem annotandum l. 1. D. de Adopt. esse ex MODESTINI Libr. Regularum. Inde enim intelligimus, quod natura & adoptio sine duo modi acquirendae patriae potestatis Juris Regulari introducti & definiti, quamuis alioquin

rem, de qua nos loquimur, sed & ipsum illius nomen sc. Legitimationis, his temporibus fuisse incognitum. *Diui Fratres* enim, quorum rescriptum adduximus supra, rei quidem faciunt mentionem, sed de ea: *idcirco*, inquirunt, k) CONFIRMAMVS STATVM liberorum in eo matrimonio quaesitorum - - - perinde ac si legitime concepti fuissent. Quod itaque posterior aetas semper dixit legitimare, legitimacionem, id appellant D. F. confirmare statum, confirmationem status. Atque ita sine dubio & Icti & ad eorum exemplum reliqui omnes, qui hac de re vel dixerunt vel scripserunt.

§. IIII.

Offenditur Constantini M. temporibus introductam esse Legitimationem, & quae sit hujus rei causa?

Usque ad CONSTANTINI itaque M. tempora in Jure Romano incognitus erat hic tertius acquirendae patriae potestatis modus, quem jura recentiora Legitimationem dicunt. Id quod eum antecedit. §. pro instituti ratione probauerimus, insimul vel tacite concessimus, iisdem his CONSTANTINI M. temporibus novum hunc acquirendae patriae potestatis modum introductum ceterisque duobus adjunctum fuisse. Atque ita etiam vere est CONSTANTINUS M. verus est hujus nostrae legitimacionis auctor atque conditor, quamvis hic Imperator, uti fieri solet, hujus rei tantum prima quasi jecerit fundamenta, quibus deinde insequentibus Imperatores omnem istam superstruxerunt legitimacionis compagem, quam exhibent jura recentiora Romano-Justiniana. Ipsa quidem constitutio, ab Imperatore hunc in finem lata, hodie non amplius exstat, sed ZENO IMP. tamen, non nudo elogio, uti bene

alioquin patria potestas etiam acquiratur interdum beneficio populi vel principis, id quod probant exempla allegata, MODESTINO non incognita, sed neglecta tamen in his libris Regulatum, quia eo tempore nullum constituebant modum ordinarium acquirendae patriae potestatis.

k) l. 57. §. I. D. de Rit. Nupt.

bene monet JACOBVS GOTHOFREDVS, l) *verum Constantini institutum hac parte aperiens*, illius constitutionis nobis retulit m) non tantum sententiam, sed praeterea ipsam etiam rationem, qua motus legislator hoc jus nouum & ad haec vsque tempora incognitum primus introduxit. Potissimum autem, uti videtur, huic legi condendae praebuit occasionem iste olim apud Romanos adeo frequens concubinatus. n) Est autem hic concubinatus Coniunctio licita, sed destituta effectibus nuptiarum ciuilibus, qua vir caelebs mulierem vilioris conditionis vxoris loco in domo habet. Honesta ergo & licita o) consuetudo erat concubinatus apud Romanos, atque ipsa concubina ab legitima vxore solo delectu & animi destinatione p) & dignitate differebat q) & vxoris loco habebatur in domo r). Sed destituebatur tamen haec consuetudo omnibus iustarum nuptiarum effectibus. Hinc liberi ex concubina nati nec iusti, nec legitimi aut in patria potestate constituti, sed sui juris suaeque potestatis erant, quia proprie patrem, i. e. patrem ciuilem non habebant s). Nam proprie pater est, quem demon-

- l) In Comment, ad l. 2. C. Theod. de natural. fil. & liber. eorum.
 m) l. 5. C. de Natural. liber.
 n) Vid. JACOB. GOTHOFREDVS loc. cit. DESIDERIVS HERALDVS loc. cit. Libr. I. cap. IV. §. 2. JOAN. GOTTLIEB HEINECCI *Antiquit. Roman. in Append. ad Libr. I. §. 45.*
 o) l. 144. D. de V. S. l. 5. ad *SEF. Orphit.* JACOB. CVJACIUS ad *Instit. §. ult. de Nupt.*, deinde etiam in *Paratitlis ad Tit. D. & C. de Concubin.* concubinatum legitimum esse ait *coniunctionem*, sed male ob l. c. 144. de V. S., id quod iam obseruarunt DESID. HERALDVS l. c. Libr. I. cap. II. §. 12. EDMVNDVS MERILLIUS *Observat. Libr. III. 15.* & alii.
 p) PAVLVS *Recept. Sentent. II. 20. 2.*
 q) l. 49. §. 4. D. de Legat. III.
 r) l. 144. D. de V. S.
 s) Hinc in l. 7. C. de Natural. liber. patri naturali non simpliciter denegatur nomen patris, sed *Jus* & nomen patris i. e. nomen *iusti*

monstrant iustae nuptiae t). At CONSTANTINVS M., qui veneranda Christianorum fide muniuit imperium, concubinatum hunc Christiana pietate indignum habere coepit, eumque proinde subruere conatus est, sed ita, vt obliqua quasi via procederet, nec se id agere prae se ferret. Cum enim ita inoleuisset ista consuetudo, vt impar sibi prope videretur ei abolendae, id agebat potissimum, vt ciues vxores, quam concubinas habere mallent. Hinc primo liberis ex concubina procreatis quidquam relinqui vetuit. u) Deinde, ne viri dignitatibus fulgentes alios exemplo corrumperent, durissimam edidit legem, x) qua concubinas a viris illustribus, clarissimis, spectabilibus, perfectissimis haberi vetuit. Denique eundem in finem adiuuenit etiam *legitimationem* per subsequens matrimonium, non in futurum tamen, sed tantum de praeterito valituram, atque vt resert ZENO Imp. y), lege proposita constituit, vt si pater naturalis concubinam, cuius matrimonium non erat interdictum, duceret vxorem, liberi, ante hoc matrimonium nati, omnes iusti, legitimi & in potestate patris naturalis patria sint constituti & cum his, qui postea ex eodem matrimonio suscepti fuerint, aequali semper fruuntur iure. Hic concubinatum procedente affectione in matrimonium vertendi mos & olim quidem iamjam cognitus erat, vti nos docet PAPINIANVS. z) At enim vero olim non ideo hac ratione liberi ante nuptias e concubina suscepti legitimabantur, manebant potius, quales olim fuerant, naturales illegitimi. CONSTANTINVS autem M. hanc veluti natalium restitutionem primus introduxit,

B.

si patris, vel legitimi, qualem appellant iura nostra eum, quem demonstrant iustae nuptiae l. 5. D. de in Jus vocand.

t) d. l. 5. D. de in Jus voc.

u) Id quod colligimus ex l. 1. Cod. Theod. de Natral. Liber. vid. JOANN. GOTTLIEB HEINECCIUS l. c. in Append. ad Libr. 1. §. 43.

x) l. 1. C. de Natur. liber.

y) l. 5. C. de Natur. liber.

z) l. 31. D. de Donat.

duxit, qui proinde recte auctor hujus noui modi acquirendae patriae potestatis dicitur, vt haecenus docuimus.

§. V.

*De diuersis illegitimos liberos legitimandi modis
pauca quaedam.*

Exposita legitimatiōis origine, tempestiuum est, cogitare, quibus modis ea peragatur. Duo enumerat IUSTINIANVS a) Vnus fit *per subsequens matrimonium*, introductus a CONSTANTINO M., vti diximus, sed ita, vt legislator iis duntaxat, qui ante hanc a se latam legem in concubinato vixerant, & natis exinde liberis id beneficium indulgeret, non qui in posterum ex concubinis nascituri essent. b) Hinc ZENO *Imp.* hanc legem reuocauit in vsum, c) qui tamen eodem modo, vt CONSTANTINVS hanc suam constitutionem de iis tantum valere voluit, qui ante eam in concubinato vixerant. ANASTASIVS deinde d) hoc beneficium cum omnibus, etiam postea nascituris, communicauit. Id quod denuo restrinxit IUSTINVS e), sed IUSTINIANVS iterum latius extendit, confirmauit & ampliauit, f) adeo, vt ab hoc demum tempore legitimatio per subsequens matrimonium ordinarius & in perpetuum valiturus modus acquirendae patriae potestatis fuerit factus. g) Secundus modus, cuius mentionem

a) §. vlt. I. de nupt. §. 2. I. de Hered. quae ab Intest.

b) l. 5. C. de Natural. liber. vid. §. anteced.

c) l. c.

d) l. 6. C. cod.

e) l. 7. C. cod.

f) l. 10. 11. C. Eod. Nouel. LXXIV. cap. 4. Nouel. LXXXIX. cap. 8.

g) Vid. JACOB. CVJACIVS *ad Nouel. XII.* & JOAN. GOTTLIEB HEINECCIUS *l. c. Libr. I. Tit. X. §. 25.*

h) §. vlt. I. de Nupt.

i) Epistol. X. 83. 115. 116.

mentionem facit IUSTINIANVS h) est legitimatio, quae fit per oblationem curiae. Curia est ordo decurionum, quem PLINIVS i) vocat senatum municipale, sicut curiales vel decuriones in Jure nostro dicuntur senatores municipales. h) Legitimationem curiae est autem, ubi pater naturalis liberos naturales offert curiae i. e. filium, ut fiat decurio & sit obnoxius nexibus curialibus, filiam autem, ut curialibus collocetur in matrimonium. Introduxit hunc modum THEODOSIVS Junior l) ob causas, quas dudum dedit BARNABAS BRISSONIVS m) JANVS A COSTA n) JOANN. GOTTLIEB HEINECCIUS o) & alii. His autem duobus a IUSTINIANO recensitis modis accedunt alii. ANASTASIVS Imp. p) enim introduxit legitimatorem per arrogationem, quae tamen non tulit aetatem, abrogata quippe primum quidem a IUSTINO, q) deinde etiam ab ipso IUSTINIANO. r) Idem Imp. IUSTINIANVS addidit Legitimationem per Rescriptum Principis, de qua, ut circumscripte numerosè dicamus, postulat infortiti ratio. s)

B 2

§. VI.

k) l. 33. C. de Decurionib.

l) l. 3. C. de Natur. liber.

m) Antiquit. Select. Lib. IV. cap. 13.

n) Comment. ad Instit. Tit. X. de Nupt. §. ult.

o) Antiquit. Romanar. Libr. I. Tit. X. §. 24.

p) l. 6. C. de Natural. Liber.

q) l. 7. C. Eod.

r) Nouell. LXXIV. cep. 3. LXXXIX. cap. 7.

s) CHRISTIANVS THOMASIVS in *Dissert. cit. Cap. I. §. 12.* addit legitimatorem per testamentum tanquam novam legitimatorem speciem. Sed haec, quae fieri dicitur per testamentum, est ipsa legitimatio per rescriptum principis, neque ab ea diuersa. Ex Nouel. enim LXXIV. 2. LXXXIX. 10. discimus, permittere posse patrem naturalem filio naturali in testamento, ut petat suam legitimatorem a principe. Atque praeter hoc jus petendi

§. VI. *Quid sit Legitimatio per Rescriptum Principis, & quando ea introducta sit, ostenditur.*

Dixi ab initio hujus scriptionis, sc. §. II. *Legitimationem* esse actum jure civili introductum, quo liberi naturales illegitimi & consentientes fiunt legitimi, & deinceps instar legitimorum rediguntur in patriam potestatem. Exinde igitur facile potest cognosci, quid sit legitimatio, quae fit per rescriptum principis? Cui enim in prima legitimationis specie haec quasi natalium restitutio & acquisitio patriae potestatis fiat ob mutatum concubinatum in legitimum matrimonium, in specie secunda ob oblationem liberorum curiae factam; in hac nostra ea fit ob auctoritatem potestatemque principis voluntatem suam per rescriptum declarantis. Atque hanc potestatem principi nemo, existimo, denegabit. Princeps libertinos potest ingenuitati restituere t) & natalibus,

di nihil amplius consequitur filius a patre & ex illius testamento. Ipsam legitimationem indulget princeps per rescriptum ad preces filii, quibus tamen hoc in casu filius annectere debet patris testamentum. Itaque haec legitimatio fit per rescriptum principis & est ipsa legitimatio per R. P. non noua & ab hac diuersa. Quare miror, hanc THOMASII opinionem de legitimatione per testamentum adoptasse HEINECCIUM l. c. Libr. I. Tit. X. §. 28. virum in jure certe civili auctoritatis magis constitutae. Addunt alii tanquam nouam legitimationis speciem *Nominationem filii in instrumento publico* factam, sine adjectione, quod sit naturalis, ex Nou. CXVII. 2. Sed hoc in casu pater magis praecedens matrimonium agnouisse, quam illegitimum filium legitimasse videtur. l. vn. C. de Lat. libert. tollend. Hinc THOMASIVS l. c. Cap. I. §. 13. jam jam hanc nominationem filii non esse speciem legitimationis & monuit & probauit. Vid. praeterea ARNOLDI VINNII *Comment. in Instit. Libr. I. Tit. X. §. 13.*

t) l. 2. & 3. D. de Natal. Restitut. l. 23. C. de Nupt.

natalibus, in quibus initio omnes homines fuerunt nondum descripto iure ciuili & incognita seruitute. Eodem ergo exemplo potest princeps liberos naturales legitimos facere & suos & restituere antiquis natalibus, in quibus omnes homines fuerunt, legibus nondum scriptis, quo tempore liberi omnes fuerunt conditionis ejusdem, non alii naturales, alii legitimi. u) Hujus autem legitimationis, quae fit per rescriptum principis auctor & conditor est Imperator IUSTINIANVS, qui eam introduxit per Nou. LXXIV. & LXXXIX, quarum posterior ex mente interpretis veteris x) lata est *Flauio Appione V. C. Cos.* anno XIII. Imperii IUSTINIANI, prior autem *Flau. Iohanne V. C. Cos.* anno XV. Imperii. y) Data quidem etiam ante haec tempora interdum est legitinatio ab Imperatoribus per rescriptum; non modo, ut vult JACOBVS CVJACIUS z) tunc demum, quando mulier, ex qua nati erant liberi naturales, propter inaequalitatem iusta vxor esse non poterat, sed & quando ea poterat. Ad haec enim tempora vsque legitinatio per subsequens matrimonium nondum perpetua & ordinaria erat, sed, si excipias ANASTASII constitutionem, interdum tantum ab Impp. ad confirmandum eorum statum, qui *antea* e concubina fuerant nati, concedebatur. Hinc, quando haec per subsequens matrimonium legitinatio, quamvis concubina iusta fieret vxor, locum non habebat, fiebat ea nunquam per rescriptum principis, id quod probant, quae a DESIDERIO HERALDO data sunt exempla. a) Sed his quidem temporibus Imperatores petentibus hanc legitimationem

B 3

nondum,

- u) Quo argumento ipse vitur IUSTINIANVS *Nou. LXXXIX. pr. & cap. 9. Conf. JACOB. CVJACIUS ad Nouell. LXXIV.*
- x) Textus Graecus enim caret subscriptione, uti monet HOMBERGCK ZV VACH *in Versione Nouellarum.*
- y) Ut vult HOMBERGCK ZV VACH d. I. ABRAHAM WIELING autem *in Jurispr. Restit. & Indice Chronologico Nouellar. Justiniani* adsignat huic Nouellae annum XII. Imperii *Justiniani.*
- z) *Ad Nouell. LXXIV.*
- a) *l. c. Libr. I. cap. IV. §. 5. & in Adjectis. n. 10.*

nondum lege publica velut in antecessum suam adstrinzerant fidem, id quod tamen fecit IUSTINIANVS per dictas Nouellas, quam ob rem non immerito se dixit auctorem, & ab aliis etiam dicitur, hujus, quae fit per rescriptum principis, legitimacionis.

§. VII.

Quales liberi illegitimi legitimari possint, inquiritur.

Intelligis, quid sit legitimatio per rescriptum principis & quas habeat origines. Quæris, quales liberi hac ratione legitimari & in patriam potestatem reduci possint. Definitio legitimacionis hos liberos appellat *illegitimos naturales*, qui soli in hac materia nominantur tales & admittuntur ad legitimacionem in Jure nostro. Dicuntur *Illegitimi Naturales* in conjunctione. Non enim omnes illegitimi sunt naturales, nec versa vice omnes naturales, illegitimi. Scilicet liberos omnes vel natura procreat vel hominum legumue ingenium. Priores, de quibus nobis hoc loco in primis sermo est, vel legitimi sunt vel illegitimi. Legitimos natura a legibus temperata & iis obsequens procreat, atque hi *legitimi naturales* b) dicuntur, vt distinguantur ab istis legitimis, quos hominum procreat legumque ingenium, qui vel ad optiui sunt vel legitimati. Reliquos omnes, quos natura vaga & legibus soluta & libertate sua lasciuiens procreat, liberos quidem, sed quandoquidem naturae solius opus sunt, legum forma non adhibita, *illegitimos* vel *non legitimos* appellamus. Horum autem illegitimorum alii sunt *naturales illegitimi* c) i. e. nati ex concubina,

b) Pr. & §. 7. I. de Adopt. §. 4. I. de Exhered. liber. §. 2. I. de inoff. testam. l. 31. D. de Adopt. l. 2. §. 6. D. ad Sef. Terrull. CAIUS Instit. Libr. II. Tit. VIII.

c) IUSTINIANVS in Nouell. LXXXIX. ab init. *Naturalium*, ait, *nomen Romanae legislationi dudum non erat in studium*, & q. s. r. mox autem a Constantini vero piae memoriae temporibus in constitutionum scriptum est libris. Ita enim habet versio Novellarum vulgata & barbara, quam tamen, id quod mireris, magnis

concubina, qui illegitimi dicuntur propterea, quia patrem legitimum non habent, qualis non est, nisi quem demonstrant iustae nuptiae, d) naturales autem, quia patrem tantum naturalem habent, non civilem. Alii illegitimorum sunt *Spurii* vel *Vulgo quaesiti*, qui, quia ex vulgiuaga venere procreati, patrem habent incertum, e) ergo nullum, quemadmodum, qui vbiq; habitat, nullibi dicitur habitare, vti ait MARTIALIS f)

Dic, vbi conueniam, dic, qua te parte requiram?

Quisquis vbiq; habitat, Maxime, nusquam habitat.

Alii sunt *Incestuosi*, i. e. ex mare & femina nati, quorum conjunctio vel ob consanguinitatem vel ob affinitatem in iure prohibita est. g) Alii denique *Adulterini*. Jus civile autem adulterum vocat eum, qui alienam matrem familias corrumpit, adulteram, quae prostrata pudicitia foedus connubiale violat. Virum igitur, qui contra idem foedus scorta sectatur & stuprum committit cum muliere libera & soluta, adulterum non vocat, quare nec adulterinum, qui ex ejusmodi consuetudine procreatur. Nulli igitur adulterini

gnis laudibus cumulat & commendat JACOBVS CVJACIVS *Obseru. VIII. 40.* Haec IUSTINIANI verba JACOBVS GOTHOFREDVS ad l. 2. *Cod. Theod. de Natural. liberis* ita interpretatur: *Naturales liberis ante Constantinum M. nullo studio aut affectu Romana Jurisprudencia prosecuta est.* Alii vero v. g. ANTON. FABER in *Jurisprud. Papinian. IX. 2. 1.* ex his verbis, nudum naturalium nomen antea fuisse incognitum probare volunt. Cui refutando, quodsi etiam ipse IUSTINIANVS ita existimauerit, quod tamen nondum constat, allegantur l. 7. *D. de confirm. tutor. l. 45. D. de Vulgari & pupill. substitut. & cit. vid. praeter JACOBVM GOTHOFREDVM l. c. DESIDERIVM HERALDVM. l. c. Libr. I. cap. I. §. 3. lqq.*

d) l. 5. *D. de in Jus vocand.*

e) l. 19. 23. *D. de Stat. homin. l. 4. 5. D. de in Jus vocand.*

f) Epigrammat. VII. 62.

g) l. 39. *D. de Ritu Nupt. vid. CAJVS Instit. Libr. I. Tit. IV. §. 8.*

adulterini proprie jure civili Romano, nisi respectu matris adulterae. h) Ex his autem quatuor liberorum illegitimorum speciebus non nisi *illegitimi naturales*, i. e. ex concubina nati ordinarie legitimari & hoc modo in patriam reduci possunt potestatem. Ita volunt non tantum leges, i) sed praeterea etiam variae rationes graues. Non ad primariam, cujus causa potissimum omnis legitimatio ab initio inuenta, rationem, quae hujus rei veritatem abunde docet, provoco. Etenim jamjam dixi de hac re, nec dicta repetere volo. Sed hoc tamen praeterire non possum, in omni legitimatione *fungi*, illegitimos liberos ex justo matrimonio esse procreatos. Hinc de eorum patre constare debet, & ut inter parentes, qui certi sunt, justum matrimonium saltem subsistere possit, necesse est. Spurii ergo legitimari non possunt, quia eorum pater semper est incertus, adulterini & incestuosi non possunt, quia inter eorum parentes nullum subsistere potest matrimonium. Itaque naturales tantum illegitimi remanent, quorum pater, quia semper certus est, & inter quorum parentes quia subsistere & saltem *fungi* potest matrimonium, k) hinc etiam legitimari possunt, & soli semper legitimantur jure ordinario & novo Romano, de quo nunc agimus.

§. VIII.

Quasi in subsidium introducta fuisse videtur Legitimitio per Rescriptum Principis.

Sed absoluturus, ut proposui, naturam legitimationis per rescriptum principis, ad ea, quae adhuc restant, exponenda accedo & primum quidem hoc sileri non oportet, nostram hanc legitimationis speciem quasi in subsidium a JUSTINIANO introductam esse. Non igitur ea locum habet, nisi si res alio modo iis, ad quos ea res pertinet, salva esse non potest. Hic autem alius modus est in primis legitimatio, quae fit per subsequens matrimonium.

h) Vid. DESIDER. HERALD. l. c. Libr. I. Cap. III. §. 12.

i) Nouell. LXXXIX. Cap. 1. & 15.

k) l. 10. 11. C. de natural. liber.

nium. Haec quando impeditur, & mulier v. gr. cum qua quis consuetudinem habuit, defuncta est, quando matrimonium cum ea impeditur sacerdotio, aut ea peccauit quid circa torum, quando cum ea honeste contrahi matrimonium nequit, aut quando ea non apparet, vti ait IUSTINIANVS, l) qui hos casus omnes ipse enumerat, tunc demum locum habet legitimatio per rescriptum principis, *aliter namque, inquit Imperator m) fieri hoc in talibus casibus non permittimus.* Sed dicis, his dictis in casibus fingi nullum commode potest matrimonium inter virum & eam, cum qua quis consuetudinem habuit, id quod tamen volunt jura nostra. n) Atque ita quidem est, sed quae eo tempore, quo fit haec legitimatio, locum habere non potest fictio, ea retrahitur ad illud tempus, quo nati sunt liberi naturales legitimandi. Sed quaeri potest, vtrum quoad hanc fictionem tempus natiuitatis, an potius conceptionis spectandum sit? CAJVS, ait, o) *Regula juris hoc continet, vt, qui legitime concipiuntur, tempore conceptionis statum sumant, qui vero non de legitimo matrimonio concipiuntur, statum sumant eo tempore, quo nascuntur.* Sic & VLPIANVS p) - & ita volebat ratio juris, a qua tamen alio & simili in casu jam Imp. HADRIANVS recessit rescripto suo in muliere vltimo supplicio damnata q) & in damnata in metallum Imp. ANTONINVS r) adeoque merito eadem aequitas & aliis in casibus recepta est, vti discimus ex IULIO PAVLLO. s) Quam ob rem Imp. IUSTINIANVS generaliter voluit, t) in-

C

spici

- l) Nouell. LXXIV. cap. 2. LXXXIX. cap. 9.
 m) Nouell. LXXIV. cap. 2.
 n) *Vid. §. antecced. VII. & Nouell. LXXXIX. cap. 4.*
 o) *Instit. Libr. I. Tit. IV. §. 9.*
 p) *Fragm. Tit. V. §. 10.*
 q) l. 18. D. de Stat. Hom.
 r) l. 4. C. de Poenis.
 s) *Recept. Sentent. Libr. II. Tit. XXIV. §. 1. 2. 3.*
 t) l. 11. in fine C. de Naturalibus liber.

spici tempus partus in quaestionibus de statu & familia, nisi utrius sit infantibus conceptionis tempus observari.

§. IX.

Non habet locum haec legitimitio per R. P., nisi deficiant liberi legitimi, atque illegitimi naturales ex muliere libera sint procreati.

Dedi primam rationem, ob quam haec nostra legitimitio per rescriptum principis veluti in subsidium introducta fuisse videtur. Adest noua & alia hujus rei causa, quam praeterire non debemus. Scilicet tunc demum haec legitimitio obtinet, si pater naturalis nullos habeat liberos legitimos. Etenim, si quis, ait IUSTINIANVS, u) NVLLOS LEGITIMOS LIBEROS, SED NATVRALES SOLVM habeat, illosque legitimos facere velit, mulierem vero plane non habeat, & s. p. deinde vero, licentiam ei concedimus, naturales ad jus legitimorum, LEGITIMIS, uti diximus, NON EXISTENTIBVS, per hanc viam, i. e. per rescriptum principis ducendi. Imitatur itaque ex hac parte haec nostra legitimitio per rescriptum principis adoptionem, quae etiam in eorum tantum solatium inuenta est, qui liberos non habent. x) Quare cum HERALDO y) existimo, eum, qui vxorem habet legitimam, nondum autem liberos legitimos, sed liberis tamen ex ea procreandis adhuc studere potest, petere non posse, ut liberi naturales, quos ex concubina suscepit, natalibus restituantur. Quod si vero post impetratam per rescriptum principis legitimationem pater his naturalibus liberis legitimitatis inducat nouercam, & ex ea deinceps liberos suscipiat legitimos: per horum natiuitatem priorum legitimitio non rumpitur aut reuocatur: Per agnationem postumi, inquit CVJACIVS, z) ille,

u) Nouell. LXXXIX. cap. 9. ex versione HOMBERGCK ZV VACH.

x) Vid. THEOPHILI Paraphrasin Instit. ad Tit. XI. ab initio.

y) l. c. Cap. V. §. 8. 12. 13.

z) Consultat. LII.

ille, quem semel princeps suum & legitimum fecit, legitimus esse non desinit. Atque ita sine dubio recte, nam nulla lex, nulla ratio legalis adaequata filios naturales natalibus restitutos nothorum statui & conditioni reddit, occurrunt potius rationes, quae hoc fieri vetant. Nam liberi ingrati in seruitutem retrahuntur, non ob solam ingratitude, sed ob auctoritatem legum, quae expresse tali poena afficiunt libertos ingratos, a) liberi emancipati atroci facta patri injuria in potestatem patriam reuocantur, id eo, quia leges hac poena coercent filium hac ratione delinquentem. b) Sed filius naturalis, quem princeps suum & legitimum fecit, cui ex nouerca agnascitur frater, non peccat. Nonne ergo inciuile est, ob solam hanc agnationem fratris, cessante omni delicto, omnique legis dispositione expressa, reuocare illius legitimationem, quam ipse princeps non vnus legis dicit donum esse, sed naturae simul & legis beneficium. c) Ceterum id, quod dixi, legitimationem per rescriptum principis non habere locum, nisi liberis legitimis non existentibus, hoc, inquam, de hac nostra tantum legitimationis specie, non item de reliquis duobus modis intelligi debet. Per dotalia enim instrumenta d) & per curiae oblationem e) fieri potest legitimatio, etiam si adsint liberi legitimi. Denique in hac nostra legitimatione per rescriptum principis semper requiritur, vt liberi naturales ex matre libera sint procreati, qua in re haec legitimationis species denuo differt ab ea, quae fit per dotalia instrumenta, vbi liberi ex ancilla concubina, sed manumissa & deinde in matrimonium ducta, per hoc subsequens matrimonium & sui fiunt, & legitimi. f)

C 2

§. X.

- a) §. 1. I. de Capit. domin. l. 3. 4. C. de Libert. & liber. cor.
 b) l. vnic. C. de Ingratis liberis.
 c) Nouell. LXXIV. cap. 2. §. 1. Conf. DESIDER. HERALDVM l. c. Libr. I. Cap. IV. §. 13.
 d) Nouell. LXXIV. cap. 2.
 e) Nouell. LXXXIX. cap. 11. §. 1.
 f) Nouell. XVIII. cap. 4. LXXVIII. cap. 3. 4. LXXXIX. cap. 9. Vid. JACOBVS CVJACIVS ad Nouell. XII. & LXXIV.

§. X.

Naturales illegitimi consentire debent in suam legitimationem.

Sed tempus est, ut de ipsa legitimatione per rescriptum principis ejusque forma, & quae ei consequentia sunt, tractemus. Primum autem huc spectat illud MODESTINI g) *Inuiti filii naturales non rediguntur in patriam potestatem.* Quae regula, quamuis *Modestini* temporibus legitimatio nondum cognita erat, nihilo tamen secius & de hoc nouo acquirendae patriae potestatis modo utique valet. Atque ita vult non tantum JUSTINIANVS, h) sed & ipsa naturalis aequitas. Nam filii naturales, antequam legitimantur, nullum habent patrem ciuilem, ac proinde sui juris suaeque potestatis sunt & patres familias. Simulac vero legitimantur, desinunt esse sui juris, fiunt alieni juris & in alterius rediguntur patriam potestatem, id quod, uti in arrogatione, i) ira & in legitimatione fieri non patitur aequitas naturalis, nisi exploratur eorum voluntas, qui hoc modo in alterius potestatem redigi debent. Proinde semper necesse est, ut consentiant filii naturales illegitimi in sui legitimationem. Quodsi vero plures quis habeat filios naturales ex concubina, atque ex iis alii consentiant in suam legitimationem, alii dissentiant? JUSTINIANVS respondet: k) *Illi, qui volunt, legitimi fiunt, reliquis in naturalium conditione manentibus,* adeo verum est, inuitos filios naturales non redigi in patriam potestatem etiam per legitimationem. Interim, ut ex quaestione nascitur quaestio, potest dubitari, an, qui plenum animi iudicium non habent, v. g. infantes, impuberes, possint legitimari? Et, quamuis leges de hac re taceant, ego tamen puto, potuisse, sed sub iisdem conditionibus, sub quibus

g) l. 11. D. de *Hir*, qui *f. vel al. jur. sunt.*

h) Nouell. LXXXIX. cap. 11. pr.

i) l. 5. D. de *Adopt.*

k) Nouell. LXXXIX. cap. 11. §. 1.

quibus ANTONINVS PIVS arrogationem impuberum permittit. 1) Exstant hae conditiones apud omnes, etiam vulgatos interpretes, quare eas hoc loco addere nolo. Ita autem, vti dixi, existimo non tantum ob summam maximamque similitudinem, quae intercedit inter impuberum arrogationem & legitimationem, sed praeterea etiam ideo, quod in arrogatione extraneus vt plurimum impubes arrogatur ab extraneo, per legitimationem autem semper impubes filius naturalis redigitur in potestatem patris sui naturalis. Cum itaque hoc posterius magis conueniat honestati & aequitati naturali, quam quidem prius, ideo ego legitimationem impuberum, quam expresse prohibitam fuisse non constat, eodem modo ac arrogationem eorum licitam fuisse & a patre naturali sine vitio peti potuisse existimo.

§. XI.

Praecedere debent preces patris naturalis.

Satis, vt opinor, est demonstratum, legitimationem per rescriptum principis fieri non posse sine consensu filiorum naturalium. Porro obliuisci non debeo, etiam sine consensu patris naturalis eam locum non habere. Nam per legitimationem, filii, qui erant naturales illegitimi, iusti fiunt atque legitimi, tam iure legeque filii, ac si ex eo patre matreque familias legitimo modo essent nati. Hinc fiebant agnati patris sui & conuequebantur hereditatem nominis, pecuniae, familiae, nobilitatis, & quae s. r. quae iura omnia inuito vel inscio patre filio naturali dari non possunt. *Non, enim in cuiusquam injuriam beneficia tribuere moris est nostri* jam olim rescriperunt DIOCLETIANVS & MAXIMIANVS *Impp.* m) Et si in genere improbus existimandus est ille, qui sollicitus est de viui hereditate, n) maxime talis habendus est,

C 3

1) §. 3. *Inst.* l. 17. D. l. 2. C. de *Adopt.* VLPIANVS *Fragm.* Tit. VIII. §. 5.

m) l. 4. C. de *Emancip. liber.*

n) l. 2. §. 11. D. de *Vulg. & pupill. Substit.*

est, qui sollicitus est de patris hereditate, qui ante diem patrios inquiri in annos. Itaque consensus patris accedere debet ad legitimacionem liberorum naturalium. Neque tamen sufficit hic nudus patris consensus, sed utique necesse est, ut ipse pater praeterea principem roget per libellum, ut naturalem filium faciat legitimum o) & si forsitan pater, morte obreptus, ipse has preces principi offerre nequeat, liberos autem naturales naturae & antiquae ingenuitati iurique legitimorum restituere velit, in testamento suo hanc voluntatem suam declarare liberisque permittere potest, ut deinde petant a principe suam legitimacionem. Quo facto filio est jus petendi legitimacionem, dummodo post mortem patris sic supplicent filii, & hoc doceant, & testamentum patris ostendant, & quatenus eos pater heredes scripserit, heredes existant, & hoc ab Imperatore consequantur, ut ait JUSTINIANVS. p) Satis, ut opinor, dictum de patre consentiente in legitimacionem filii naturalis atque ob eam causam preces principi offerente. Sed quid, si pater vita fuerit functus, antequam consenserit, antequam obtulerit principi preces suas, quid si in testamento suo nihil dixerit de legitimacione filii naturalis? Commodo obseruat DESIDERIVS HERALDVVS, q) hoc in casu avum paternum post mortem filii legitimacionem nepotis, a filio suo ex concubina suscepti petere posse. Sed necesse tamen est, ut non tantum filiorum naturalium pater, aut filius, nullos reliquerit, sed praeterea etiam, ut ipse avus nullos habeat liberos legitimos. Etenim legitimatio per rescriptum principis, ut diximus, semper subsidiaria est & locum tantum habet, si deficient liberi legitimi. Est & alia hic extricanda dubitatio, utrum avia paterna post mortem avii atque filii sui, qui pater est liberorum naturalium, de quibus quaeritur, eorum legitimacionem a principe petere possit? Vix opus adscribi, quod liquet vltro, legitimacionem tanquam modum acquirendae patriae potestatis a feminis non posse peti, vtpote quae iurium patriae potestatis sunt incapaces. Sed dicis, feminas

o) Nouell. LXXIV. cap. 2. Nouell. LXXXIX. cap. 9. §. 1.

p) Nouell. LXXIV. cap. 2. §. 1. Nouell. LXXXIX. cap. 4.

q) l. c. cap. V. §. 26.

feminae tamen in solatium liberorum amissorum ex indulgentia principis alios adoptare possunt, r) quidni ergo etiam legitimize liberos naturales a filio ex concubina procreatos? Sit igitur hoc in casu auiac facultas petendi a principe legitimationem nepotum suorum ex filio naturalium, hoc modo, vt, si eam petat, se possit tueri exemplo feminae adoptantis, & si impetrauerit, eam, sic sentio, non plane contra jus impetrauerit.

§. XII.

Quos habeat effectus per rescriptum principis legitimatio, ostenditur.

Expectas finem doctrinae Juris Romani de legitimatione per rescriptum principis, explicatis huc vsque plerisque illius capitibus. Nec ero in mora, simulac, qui supersunt, effectus exposuero. Hi autem effectus, de quibus adhuc cogitandum, non ante adesse intelliguntur, nisi postquam princeps libello sibi oblato subscripserit, quo facto dicitur filius naturalis legitimatus per rescriptum principis. Effectus autem, quos producit ejusmodi legitimatio per rescriptum principis sunt varii, prout eos vel a parte patris legitimantis, vel a parte filii legitimati consideramus. Summa effectuum, quos legitimatio a parte patris, ad cuius preces ea fit, producit, est, quod pater adquirat in filium hoc modo legitimatum omnia jura patriae potestatis, quae alias habet in filios familias ex justis legitimisque nuptiis natos. Haec patriae potestatis jura hic a me exprimi nominatimque edi, non est opus, cum sint nota omnibus ideoque nulla egeant vltiore aut explicatione aut enumeratione. A parte filii, hoc modo legitimati, effectuum per legitimationem productorum, summa est, quod filius, qui erat naturalis illegitimus per hanc legitimationem fiat justus atque legitimus, & patri suo tam jure legitime filius, ac si ex justis legitimisque nuptiis sit procreatus. Varia & praeclara sunt, quae filius legitimatus hac ratione consequitur, emolumenta, quae vero de uuo aliunde satis cognita & ex ea cau-

r) l. 5. C. de Adopt.

sa singula nominatim exprimi non debent. Vtilius monuero, legitimacionem per rescriptum principis, vt in alijs capitibus, ita etiam ratione effectuum hinc inde recedere a legitimacione per subsequens matrimonium. Scilicet, notabiles iam aliquot adfuerunt hujs vtriusque legitimacionis differentiae, sed non minus digna est notari sequens: Quando per rescriptum principis, aut per oblationem curiae quis legitimitur, habetur quidem legitimatus, vti diximus, pro legitimo, sed vni patri, non alius, s) quodsi vero fiat haec legitimatio per subsequens matrimonium & dotalia instrumenta, longius se exferit vis legitimacionis. Non enim iam soli patri legitimus fit legitimatus, sed etiam respectu omnium consanguineorum talis habetur, perinde, ac si ab initio legitimus fuisset. t) Potest itaque secundum Jura Romana ita quis legitimari, vt patri soli fiat filius iustus, non auo nepos, aut reliquis agnatis agnatus. Sed quamuis legitimatio per oblationem curiae & per rescriptum principis his actis limitibus sint includendae; patri tamen hic filius ex omni parte fit filius iustus, neque ita quis legitimari potest, vt v. g. patri non succedat. Non enim potest legitimari filius, quin patri fiat suus, ergo heres, adeo, vt, si in testamento patris sit praeteritus, habeat inofficiosi querelam. Superest alia obseruatio aequae vtilis & necessaria ac superior. Scilicet de eo dubitatum fuit, vtrum, si legitimiti concurrant cum alijs ex iusto matrimonio natis, singuli aequali jure in capita succedant, aut, annon potius hoc in casu liberi, qui ex iustis nuptiis sunt procreati, saltim legitimam habeant praecipuam? JOANNES GOTTLIEB HEINECCIUS u) *Legitimati, inquit, per rescriptum principis succedunt patri, si soli sint, si jam alii ex iusto matrimonio exsint, hi merito praecipuam habent legitimam, ad reliquam portionem & legitimitati admittuntur, si id voluerit pater;*

s) l. 9. C. de Natural. liber. Nouell. LXXIV. cap. 2. LXXXIX. cap. 4. g. 10.

t) Nouell. XII. cap. 4. Nouell. LXXXIX. cap. 8. Conf. GERARDI NOODT *Comment. ad Pandectas. Libr. I. Tit. VII. in fine.*

u) In *Element. Juris Civil. secund. ord. Instit. Libr. I. Tit. X. §. CLXXII. & secund. Ord. Pandect. Libr. I. Tit. VI. §. CLX.*

ter, & hoc diferte indultum fit refcripto principis. Sed quando ex Jure ciuili disputamus, dubito valde, an recte ita dixerit HEINECCIUS? Etenim fi liberi adfunt legitimi, legitimatio per refcriptum principis locum plane nullum habet, prouti diximus §. IX. Si poft legitimatiōem peractam pater liberis legitimatis inducit nouercam & ex ea deinde liberos fufcipit legitimos, fieri quidem potest, vt concurrant liberi legitimi & legitimati, fed legitimatio per refcriptum principis ad quaedam fieri nequit, vt diximus & probauit DESIDERIUS HERALDVS, x) deinde etiam per refcriptum principis legitimati, nondum existentibus liberis legitimis, facti funt legitimi, fui, iufti, atque proinde patris heredes neceffarii, quae jura legitimatis ob folam agnationem fratris legitimi non poffunt auferri aut minui, inprimis cum nullae exfent leges, quae legitimis hanc concedant praerogatiuam, quam iis dedit HEINECCIUS, & quos hunc in finem excitauit juris textus, y) id minimum probent, quod exinde probare vult JCTus ceteroquin doctiffimus atque celeberrimus.

§. XIII.

*Incipit Disputationis Caput secundum de Vfu hodierno
Legitimationis per Rescriptum Principis.*

Quem mihi deftinavi finem, animum appellens ad confectionem hujus difputationis de legitimatiōe per refcriptum principis, is finis fuit inter alia non prorfus inelegantia aut peruulgata, detegere verum vsum hujus doctrinae Juris Romani, & oftendere differentias, quae quoad hanc doctrinam intercedunt inter Jura Patria atque Romana, varias atque infignes, fed neglectas paene hucusque a JCTis, certe, quantum memini, non vbi- que diftincte fatisque ftudiofe expofitas. Atque ita vult illa artium princeps, cui me confecraui, quae vni feruit vitae commu-
D
ni

x) *loc. cit. Libr. I. Cap. IV. §. 13. 15.*

y) *Auth. Praeterea. Auth. Item. Auth. Si quis & cet. C. de Natural. liber.*

ni atque publicis priuatisque hominum commodis. Nam sit aliarum fatum scientiarum, inquit GERARDVS NOODT, 2) ut sint de schola, ut multis doceantur verbis & eruditis, nec tamen intelligantur minusque subsistant intra finem vsusque humanae tenuitatis; haec est praerogatiua artis nostrae, quod rebus debetur, quod originem traxit a necessitate humanae conjunctionis, cujus utilitatem, quae summa est & honestissima sine exceptione, sibi proponit iuuandam tuendamque. Itaque, ne cui contra naturam illius, quam profiteor, artis nihil ex iis, quae in vsu habemus, aut audiuisse, aut didicisse videar: lex, quam mihi ipsi dedi, & ordo, quem mihi proposui, me ducit ad alterum hujus disputationis articulum & ad legitimationem per rescriptum principis hodiernam. In quo quidem ita versabimur, ut primum probeamus, hanc per rescriptum principis legitimationem omni fere tempore in Germania vsu perpetuo & quotidiano fuisse frequentatam. Deinde in id imprimis elaborabimus, ut inuestigemus, vtrum Juris Romani decreta & Imperatorum constitutiones & iusta hactenus explicata, cum hoc nostro rerum statu, cum his nostris temporibus hodiernaque legitimatione per rescriptum principis conueniant, & si hac in re inter se inuicem differant Patria Jura atque ista peregrina Romana, quid sentiendum sit de hac hodierna legitimatione per rescriptum principis. Ceterum tamen angustiae loci, quibus inclusi sumus, nos cogunt, breuitatis rationem habere, & summa veluti capita tantum attingere, ne cui haec nostra disputatio fines suos euagata esse videatur. Et ex hac dicta ratione nobis hoc loco tantum erit sermo de ista legitimatione per rescriptum principis, quae est juris priuati, omiſsa legitimatione personarum illustrium, quae est juris publici, & cujus recentissimum est exemplum legitimatio ANTONII Comitis Oldenburgerſis, qui ab Imp. FERDINANDO III. natalibus fuit reſtitutus atque in Comitibus Ratisbonenſibus anno 1654. S. R. I. Comitibus dignitate ornatus est. a)

§. XIII.

2) In Dissert. de causis corruptae Jurisprudētiaē. Oper. Tom. I. p. 538.

a) Vid. BVRCHARDI GOTTHELF STRVVII Corpus Juris Publici I. R. G.

§. XIII.

Ostenditur, Legitimationem per Rescriptum Principis omni fere tempore apud Germanos usu perpetuo fuisse frequentatam.

Si, quos mihi tamquam circumscripti terminos, eos transgredi vellem, multis possem ex omni aevi memoria exemplis demonstrare, legitimationem per rescriptum principis jam inde ab antiquissimis, vsque ad haec nostra tempora in Germania non tantum, sed & apud ceteras originis Germanicae gentes vsu perpetuo & quotidiano esse frequentatam. Sed praetereo exempla antiquissima, & ad ea propero, quae suppeditat historia medii aevi, quorum cum plura exstant apud scriptores istius aevi, ex iis hoc loco pauca tantum quaedam commemorabimus. Anno post Christum natum 1243. FRIDERICVS II. Imp. per rescriptum legitimaui filios, quos Margaretha Comes & Domina Flandriae atque Hannoniae ex Burcardo de Auenis, Canonico Insulensi in conjugio clam contracto suscepit, b) quod quidem exemplum ad publicum jus potius, quam priuatum pertinet, cuius tamen vel ideo fecimus mentionem, ut ex hoc & reliquis, quae sequuntur, exemplis cognoscamus, legitimationem quarumcunque personarum per rescriptum hoc aeuo cognitam vsitatamque fuisse. Apud PETRVM DE VINEIS c) aliud exstat exemplum legitimationis spuriorum, ex clerico natorum, per rescriptum Imperatoris factae, sed cum onere vicissimae, quamvis hanc formulam in Codice MSCro epistolarum huius Petri de Vineis, quem habuit, dum viueret, CHRISTIANVS GOTTLIEB SCHWARZIVS, non extitisse

D 2

I. R. G. Cap. XIII. §. 9. pag. 476. 477. & JAC. CAROL. SPENERI *Teutsches Jus publicum* Part. V. Libr. IV. Cap. V. §. 6. pag. 156.

b) Vid. EDMVNDI MARTENE & VRSINI DVRANDI *Tom. I. Thesauri noui Anecdotorum*. pag. 1021. 1022.

c) Epistol. Libr. VI. epist. 16. pag. 715.

exitisse dixerit, quem modo laudavi, SCHWARZIVS, d) quae nihilo secius deprehenditur apud GOLDASTVM e), & ab eo adscribitur CONRADO IV. Imp. filio FRIDERICI II. Nee pauca hujusmodi legitimatonis per rescripta Caesarea exempla occurrunt inter diplomata CAROLI IV. Imp., quem & in aliis privilegiis atque immunitatibus concedendis admodum liberalem fuisse, aliunde constat. Ita v. c. ab hoc Imperatore A. C. 1360. legitimati sunt *Cunradus, Johannes & Nicolaus*, nati *Cunradi*, dicti *Bessers*, cuius in Keifersberg de soluto & soluta geniti. Anno eodem legitimati sunt *Johannes, Cunradus, Wolframus & Michael* nati quondam *Cunradi de Moguncia*, in sacris ordinibus constituti cum soluta & cet. Eodem anno legitimati sunt *Wilhelmus*, procreatus de Subdyacono & soluta, & *Amilia* de eodem Subdyacono & Religiosa, dicti *de Paris*, cum omnibus suis clausulis oportunis. f) JOANNES SCHILTERVS vir de Jurisprudencia patria optime meritis, multa hujus argumenti produxit diplomata & exempla g) inprimis e historia RVPERTI Imp. Sic v. g. anno Christi 1400 RVPERTVS per rescriptum legitimavit *Alexandrum* natum *Henselmi*, dicti *Baders de Hagenavve*, anno 1402. simile privilegium dedit *Henr. Hagel*, nato *Conradi Hagel de Obergiengen*, anno 1408 hoc modo legitimavit *Gerlacum*, natum *Simonis*, dicti *Grans*, anno 1410 in simili forma diploma tale datum *Cuntzmanno de Ettendorf*, nato *Bernardi de Ettendorf* militis, & anno 1409. in vernaculo sermone *Rudolfi von Zeifenheim* concubinae, postea in vxorem ductae, & ex ea genitis liberis jus succedendi concessit, *zu mehrer Sicherheit Rittermaessig, lebenbar, und Schilds- und Wappengenosse geschepfet und gemacht, sichepfen*

d) Vid. Ejus Dissertatio de antiquo ritu legitimandi liberos illegitimos per pallium. §. V. pag. 9.

e) *Constit. Imperial. Tom. III. pag. 398.*

f) A. F. GLAFEY *Anecdotor. Histor. ac Jus Publicum illustrantium, pag. 168. 189. 267.*

g) In *Comment. ad Jus Feudale Alamannicum Cap. XXXX. §. 4. 5. pag. 228. 229 sqq.*

fehpfen und machen sie also &c. dasz sie &c. Mannlehn, Burglehn, und Erblehen empfaenglich sind &c. als andere des Geschlechtes von Z., die ehlich gebahren, und von Vater und Mutter Rittermaessig Schildes und Wappens Genoz sind &c. Sonderlich soll ihn nicht schaden das Gesetze und Gewohnheit in Kayserlichen Leben-Rechten begriffen, in den Kapitel, das anfahet, Naturales, in der Rubriken, ob um Lehen Zwietracht waere, noch kein ander Gesetze in den Kayserlichen Leben-Rechten oder anderswo begriffen &c. Atque haec hus vsque allata exempla satis probant, quam frequens & vitata fuerit legitimatio per rescriptum Saeculis XIII. XIV. XV. His addere possem alia ex Saeculis insequentibus, sed nolo coaceruare plura, cum quoad saecula anteriora haec dicta sufficiant, quoad nostra tempora autem hujus legitimatiois exempla tam nota sint, quam quae notissima, atque ex ea causa nulla indigeant allegatione vltiore.

§. XV.

*Panditur via ad ferendum de hac legitimatioe hodierna
judicium per diplomata duo.*

Diximus de frequenti ac perpetuo legitimatiois per rescriptum principis vsu apud Germanos. Dicamus nunc de illius natura, vi & effectu. In qua quaestione explicanda cum varias & immanes deprehendamus opinionum diffensiones; operae pretium esse putamus, praemittere diplomata duo, quae quasi pronam ad formandum de hac re iudicium viam pandere videntur. Atque ne de hodiernis tantum moribus disputare videamur, primum eorum depromamus e Historia medii aevi atque RVPERTI Imp. quod ex libro MSCto produxit JOANNES SCHILTE-RVS h) his verbis: RVPERTVS &c. dilecto nostro Gerlaco, nato Symonis dicti Grans, armigeri, fidelis Nostri dilecti, Grariam Nostram & omne bonum. Non sunt omnino ab Augustae liberalitatis gratia secludendi, quibus propriae virtutis merita suffragantur, licet conditionem eorum aliqualem ex parentum actu descendens

D 3

h) loc. cit. §. 4. ad Cap. XXXX. pag. 228. 229.

dens macula decoloret. Itaque praefati Symonis genitoris tui multiplicatis obsequiis ejusdemque & tuis supplicationibus Nobis exhibitis inclinati, tecum, qui ex soluto & soluta genitus diceris, & quem nouimus bonis intendere moribus, foreque bonae indolis in futurum, de plenitudine Regiae potestatis, ex certa nostra scientia & animo deliberato, super hujusmodi natalium defectum misericorditer dispensamus, te habilitamus & ad legitima jura reducimus praesentes, tibi ex vberioris dono gratiae concedentes, ut defectu praefato non obstante omnibus legitimis actibus, publicis & privatis, officiis, juribus & honoribus ex nunc & in antea uti, praesente, perfrui ac potiri nec non in bonis quibuscunque parentum, agnatorum, cognatorum & quorumcunque aliorum, etiam si feudalia sint, ex testamento & ab intestato succedere valeas atque possis. Et insuper feudorum mediocrium te reddimus capace[m], quae de voluntate dominorum, a quibus deriuantur, poteris obtinere, non obstantibus legibus, statutis, constitutionibus, obseruantis, consuetudinibus feudorum, vsibus scriptis & non scriptis & praesertim capitulo: Naturales, in Rubrica: si de feudo controuersa fuerit, Collatione X. in libris feudorum aliisque juribus generalibus prouincialibus aut municipalibus quibuscunque. Quibus omnibus, etiamsi de ipsis, aut aliquo eorum fieri deberet mentio specialis in hac parte, tenore praesentium derogamus harum sub Nostrae Regiae Majestatis sigilli appensi testimonio litterarum Datum Heidelberg anno Millesimo IIII. octauo, quarta decima die mensis Septembris, Regni vero Nostrae anno nono. Huic documento & praeterlapsis saeculis petito subjungamus capita potiora & Codicillis Comituae Palatinae, quibus nostris temporibus Imperatores Comitibus Palatinis jus, nobilium & ignobilium spurios atque illegitimos quoscunque liberos legitimandi concedunt hunc fere in modum. i) Der mehr genannte N. N. soll und mag auch Mann- und Weibs - Personen, Edel und Vnedel, (allein Fürsten, Grafen

i) Vid. SAMVELIS STRYCKII *Vsum Modern.* Tom. I. Libr. I. Tit. VI. §. 15. pag. 103. & JOANN. GEORG. CRAMERI *V. C. Comment. de Juribus & Praerogatiuis Nobilitatis auitae.* Cap. IV. §. 2. not. uu. pag. 201. 202.

fen und Freyberren ausgenommen), jung und alt, so aufferhalb der
 H. Ehe geböhren, si seynd gleich von ledigen, einer oder zweyen
 ehelich Verheyrateten, zu nahe gesipten, befreundten oder ver-
 schwaegerten Personen, oder aus anderen in Rechten verbotenen
 Vermischungen, wie die alle saemtlichen oder besonders geschehen
 und fürgangen, oder immer Namen haben moechten, erzeuget,
 legitimiren und ehrlich machen, und mit denselbigen ihrer unschul-
 digen Macul und Vermailigung oder uehelichen Geburt halben
 dispensiren, solche Macul und Vermailigung ganz aufheben, ver-
 tilgen, abibun und sie in die Ebre und Würde des ehelichen Stan-
 des setzen und erheben also, dasz denen, so, wie obstehet, von
 ihme gebliget und legitimiret worden, solche ihre ueheliche Ge-
 burt weder inner- noch aufferhalb Gerichts, noch sonst in keine
 andere Weise zu einiger Vnehr, Schmach oder Verwerfung wor-
 gehalten, noch sie deren in einigen Handlungen oder Sachen im ge-
 ringsten nicht entgelten, sondern an allen Orten und Enden für
 ehelich gehalten, gesprochen, erkannt und zu allen Ebrren, Wür-
 den, Geist- und Weltlichen, Bürgerlichen und andern Aemtern,
 Staenden, Zünften und Handwerken, wie andere, so von Vater
 und Mutter ehelich geböhren seyn, angenommen und zugelassen
 werden, und derselben auch aller und jeder Gnaden, Freyheiten,
 Vortheil, Recht, Gerechtigkeit und gute Gewohnheit mit Leben
 und Aemtern anzunehmen, zu empfaben, zu haben und zu tra-
 gen, Leben und alle andere Gericht und Recht zu besitzen, Vr-
 theil zu schoepfen und Recht zu sprechen, in allen und jeden Staen-
 den und Sachen faehig, dessen alles empfaenglich und darzu taug-
 lich und gut seyn, auch ihrer Vater, Mutter und Geschlecht Na-
 men, Stand, Schild, Helm und Kleinod haben und führen, sich
 auch deren zu allen ehrlichen Sachen und nach ihrem Willen und
 Gefallen gebrauchen, auch aller Erbschaften, es sey durch Testa-
 ment, letzten Willen, Donation, ab intestato, und in alle andere
 Wege faehig und theilhaftig seyn, auch sich dessen alles jedes samt
 und sonderlich freuen, gebrauchen und genießen von allermaennig-
 lichen unverhindert, darzu moegen und sollen solche legitimirte
 Personen in allen und jeglichen Geist- und Weltlichen, durch letz-
 ten Willen, Geschaeften und in andre Wege auch ab intestato, be-
 vorab

*vorab und insonderheit ihrer Vaeter, Mütter und Befreundten ob-
ne Mittel in Leben und eigenen, beweglich und unbeweglichen Gü-
tern succediren, und dieselben gleich, ob sie von ihnen aus recht
ehelichem Stande geboren waeren, erben &c. &c.*

§. XVI.

*Exponitur sententia eorum, qui summam maximamque
tribuunt vim & auctoritatem hodiernae huic legiti-
mationi per Rescriptum Principis.*

Atque his veluti subsidiis firmati progrediamur, & de na-
tura, vi & effectu hujus hodiernae per rescriptum principis legi-
timationis cogitemus. Qua in re, qui verbis, utique significanti-
bus, eorum, quae dedimus documentorum, prouti jacent, per-
tinaciter inhaerent, posthabitis moribus patriis, rerumque pu-
blicarum nostrarum statu & conditione, ii non possunt, quin
summam maximamque tribuant huic legitimationi hodiernae vim
& auctoritatem, & tantam, quantam ei vnquam tribuit olim JV-
STINIANVS ejusque administer TRIBONIANVS in Jure Roma-
no. Namque, vt initium faciamus ab hominum nobilium filiis
naturalibus & praeter leges procreatis, PETRVS FRITZIVS, RV-
DOLPHVS GODOFREDVS KNICHENIVS, SEBASTIANVS
FESCHIVS, JOANNES BAPTISTA CHRISTYNAEVVS alique
plures, excitati ab JOANNE GEORGIO CRAMERO V. C. k)
Imperatorem, ajunt, & alios, qui summa gaudent in republica
quavis potestate, omnium dignitatum esse fontes, & natalium vi-
tium prorsus eluere atque plenissimam illegitimitis vel resituere,
vel conferre posse nobilitatem, atque proinde, si in diplomate
Imperatoris vel alterius cujuscunque imperantis, nobilitatis pater-
nae expressis verbis facta fuerit mentio, quin ita legitimatedi ad
omnes nobilitatis praerogativas & honores admittendi sint, plane
dubitandum non esse arbitrantur. Hos itaque si audias, nobilium
hominum filii, extra matrimonium procreati & legitimatedi ab Im-
peratoribus, consequuntur per hanc suam legitimationem nomen
patris

k) loc. cit. Cap. IV. §. 2. pag. 194. 195.

patris sui, ejusque nobilitatem, capaces fiunt insignium in scutis & galeis, tamquam qui eminent auita nobilitate ingenuitateque, *Ritterbürtige und Stiftsmaessige Adels - Personen, Ritter- und Land-Tags faehige Adelige, die Ritter- und Stiftsmaessigen Herkommens sind, völbürtige Ritters-Leute, die ihre Ahnen mit Schild und Helm beweisen koennen, vierfeldige, achtfeldige, sechszebnfeldige Edelleute*, vti curiae Germaniae & JCI in scholis suis loqui amant, consequuntur porro jus succedendi patri suo tam ex testamento, quam ab intestato in omnia illius bona feudalia & allodialia, omniaque reliqua emolumenta, quae concedunt Jura liberis legitimis, justis, suis. Tot autem tantaque commoda cum ex sententia virorum ab initio hujus §. laudatorum, consequatur filius hominis nobilis legitimatus per rescriptum principis, facile potest cognosci, ipsum etiam patrem, a cujus persona singula haec emolumenta deriuantur in filium, per illius legitimatorem acquirere jura potestatis patriae, quia haec, & quae antea dixi, reciprocum semper habent respectum. Sed vt absoluamus viam quam ingressi sumus: transitus ad ciuium oppidanorum, ceterorumque hominum plebejorum liberos illegitimos, eorumque legitimatorem per rescriptum principis, cui aeque magnam in scriptis & scholis JCI torum tribui vim & auctoritatem, toto die videmus. Qui hos per rescriptum principis legitimatos filios patribus suis vi hujus legitimatorem ab intestato, tamquam suos heredes, legitimos justosque filios succedere dicit, omnia dixisse censendus est. Atque ita, si soli sint per rescriptum principis legitimati, dixit SAMVEL STRYCKIUS, 1) quando ait, *Legitimati per rescriptum principis cum liberis legitime natis non succedunt, sed ab his excluduntur. Distinguendum tamen, an liberi justis ante hanc legitimatorem jam exstiterint, an postea superuenerint. Illo casu obtinent dicta, ob hanc rationem, quia liberi justis jus quaesitum non censetur. Posteriori casu legitimati cum justis aequaliter succedunt, quia illi per legitimatorem sibi successione jus quaesiuere, dum facti sunt sui & in potestate, antequam hi in re-*

E

rum

1) De Successione ab Intestato. Dissert. I. Cap. II. §. 72.

rum natura existerent. Ergo ab his excludi minime possunt; nec jus sūitatis legitime quaesitum ex accidenti reuocandum. Et alio in loco ita de hac re ait: m) Regulariter per rescriptum principis hac formula legitimantur liberi illegitimi, quod per omnia liberis ex legitimo matrimonio susceptis comparari eodemque cum ipsis jure uti debeant. Ergo quoque parentes ipsorum pariter censentur, quam si ex legitimo toro hos suscepissent liberos. Ita STRYCKIUS hic suo tempore totius Germaniae praeceptor, atque praeter eum, ita, ut dictum, existimant SIMON VAN LEEVWEN, n) GEORG. ADAM STRVVIUS o) aliique quam plurimi, quos singulos excitare nolo. Hos itaque JCTos, quorum sententiam in praesenti §. exposuimus, si audiamus, inter hodiernam & istam antiquam Romanam legitimationem per rescriptum principis non tantum summa maximaque intercedit similitudo, sed potius hodierna legitimitio per rescriptum principis eadem ista est, quam introduxit JUSTINIANVS, & cum hac Justiniana, si pauca excipias capita, per omnia conuenit.

§. XVII.

*Ea, quae sententiae §. anteced. propositae opponi possunt
& debent, exponuntur.*

Sed tantum abest, ut patrii mores, ut rerumpublicarum nostrarum facies atque conditio, ut leges Germanorum prouinciales, & praxis quotidiana huic dictae sententiae subscribant, ut potius quam longissime ab ea recedant, eamque semper tanquam rem moribus patriis plane contrariam improbarint. JVS PROVINCIALE ALAMANNICVM p) jam olim hac de re dixit: *Gewinner ein Mann einen Sohn unehelichen, den mag der Pabst wohl*

m) *loc. cit. Dissert. H. Cap. I. §. 50.*

n) *In Censura forensi. Libr. I. Cap. III. §. 13.*

o) *In Syntagm. Jur. Ciuil. Exercit. III. Libr. I. Tit. VI. §. 55.*

p) *Cap. 371. adde Cap. 373. quo in capite tamen verba, quae huic pertinent, in Meißhaeriana Edit. desiderantur.*

wohl zu einem Ebekind machen, und auch der Kayser nach seinem Rechte, als wir hernach wollen sagen. Aber der Pabst noch Kayser moegen ihm das Recht nimmer geben, dasz sie erben mit andern Magen, als ob sie in ihrer Mutterleib Ebekind waeren gewesen. Hinc leges gentium Germanicarum Feudales a successione in feuda plane excludunt quoscunque legitimatos. JVS FEVDALIS SAXONICVM ait, q) Vnd die unehelich gebohren sind, und alle, die nicht von Ritters Art von Vater und von Elter-Vater geboren, die sollen Lehn-Recht darben. Atque cum his Germanorum moribus antiquioribus ex omni parte conueniunt Jura patria recentiora prouincialia. Sic v. g. Serenissimus Saxoniae Elector MAVRITIVS jam olim lege publica constituit. r) Wiewohl Wir denen von der Ritterschaft, oder andern Vnsern Lehn-Leuten die Ehe mit denen Personen, mit welchen sie vor der Ehe Kinder gezeugt, nicht verbieten: So wollen Wir doch binfurder auf Ansuchen und Bitte, so mehrmals durch unsere Landschaft und den grossen Ausschusz derselben unterthaeniglich vorgewandt, keinen Vnsere Lehen-Mann derer Kinder halben anders, dann vor sich und seine EHELICHE GEBOHRNE LEIBES-ERBEN beleiben. FERDINANDVS III. Imp. legem, huic Saxonicae per omnia similem dedit Bohemis s) per verba: Also constituiren, setzen und ordnen Wir, dasz nicht weniger in diesen Vnsern Erb-Koenigreiche Boeheimb derley ausser der Ehe gebohrne Kinder, sie wurden gleich per subsequens matrimonium, oder von den Koenigen zu Boeheimb, oder sonst legitimiret, - - - der Besitz und Erbung allerdings unfaebig seyn. Taceo Recessum Prouincialem Brunswico Guelpberbitanum de anno 1601. & priuilegia nobis

E 2

hium

- q) Cap. 2. & 21. Adde Jus Alaman. Cap. I. §. 4.
- r) In Ordinat. Prouinc. Saxon. de anno 1543. Tit. von denen aus der Ritterschaft & cet. Cod. August. Tom. I. pag. 19.
- s) In Declar. Ordinat. Prouinc. Bohemicae Art. XX. apud LVNIGIVM Tom. I. Collect. nouae. Von der Landsaessigen Ritterschaft in Teutschland. pag. 50.

lium Brunſchwico-Guelphicorum, t) *Receſſum Prouincialem Ducatus Pomeraniae* de anno 1654. u) *Ordinationem Politicam Magdeburgicam* x) & alia Jura Prouincialia Germanica plura, quae omnia legitimatos ab omni ſucceſſione feudali excludunt. Quin imo, ne nobiles quidem, auita & impolluta nobilitate conſpicui, in ſuum conſortium ingredi patiuntur hos nobilium liberos naturales per reſcriptum legitimatos, ludis ſane equeſtribus intereſſe iis non permittunt, neque eos recipiunt aut Canonico- rum Cathedralium, aut Statuum prouincialium collegia aut aliae nobiliſſimorum virorum ſocietates, prouti cum cura demonſtrauit JOANNES GEORG. CRAMERVS V. C. y) Neque nullo haec ita fieri jure exiſtimare debemus. Ipi enim Imperatores hunc Germanorum rigorem, quo legitimatos quocunq; a juri- bus & praerogatiuis nobilitatis auitae & incorruptae repellunt, bene norunt, neque tamen vquam eum aut reprobarunt, aut ad recipiendos legitimatos collegia equeſtria ſua auctoritate compulerunt, ſed illum potius interdum expreſſe approbarunt, cujus rei exemplum praebet ſanctio FERDINANDI III. ab initio hujus §. laudata. Quae cum ita ſint, facile poteſt cognosci, per legitimationem per reſcriptum principis liberos hominum nobilium naturales ſecundum mores patrios neque nobilitatis auitae & incorruptae jura & praerogatiuas conſequi, neque ſucceſſionem in feuda. Sed quid dicendum de ſucceſſione in allodia? Hoc reſpectu inter nobilium hominum, ciuium oppidanorum & plebe- jorum liberos extra matrimonium procreatos & per reſcriptum legitimatos nullam adeſſe puto juriu diuerſitatem, quare de iis omnibus conjunctim & vniuerſe agamus. Et quamuis D. D. antecedenti §. laudati his liberis legitimatis ſucceſſionem ab inteſtato tribuant, nihilo tamen ſecius patrios mores & praxin quotidianam

in

t) Vid. LVNIGIVM in *Collect. nou. cit.* Part. II. pag. 159. & EJVS- DEM *Corpus Juris Feudalis Germanici*. Tom. II. pag. 1460.

u) Apud EVNDEM *Part. II. Collect. nouae.* pag. 217.

x) Cap. XXXIV. §. XIV.

y) *loc. cit.* Cap. IV. §. II. pag. 196. 197. 198.

in omnia alia ire, quam qua eunt Jcti allegati, toto die animaduertimus. Certe, vbi legitimati per rescriptum patrum suorum exstiterint heredes ab intestato, de ea re mihi ne vnicum quidem succurrit exemplum, e contrario vero, vbi ejusmodi legitimati, successionem ab intestato petentes, acceperint repulsam, ejus rei hinc inde plura exstant, veluti apud JOANNEM HENRICVM DE BERGER, 2) vbi *Jacobus K.* procreatus extra matrimonium ex patre J. K. & matre A. J. postea vero legitimatus per rescriptum, post mortem patris sui petit successionem ab intestato in hereditatem paternam, sed, deducta ea re in judicium, prorsus exclusus est ab hereditate paterna per sententiam: *So seydr ibr Jacob K. an J. K. Verlassenschaft einen bestaendigen Anspruch zu machen und dessen Wittwe oder Kinder dieserwegen zu belangen nicht befugt. V. R. W.* Sed dicis fortasse, haec ita, vt dictum, obtinent, si legitimatio per rescriptum facta sit ad instantiam liberorum, infcio vel inuito patre. Patre vero petente eam fieri posse etiam exstantibus liberis iisque legitime natis ad effectum succedendi cum legitimis, modo his salua maneat legitima, vt ait JOANNES HENR. DE BERGER. a) Enimuero ad haec cum GEORGIO BEJERO b) respondeo: *Patris precibus legitimationem esse impetratam, Germania forte nondum percepit, nec facile percipiet, ex causa, de qua §. seqq.* Quibus omnibus hoc vnicum addo, mores patrii hac in re adeo abhorrent a sanctionibus Juris Romani, vt, etiamsi consenserit pater in legitimationem filii sui extra matrimonium procreati, nihilo tamen secius denegent filio hoc modo legitimato successionem in bona paterna, cuius rei praeclarum exstat exemplum apud JVST. HENNING. BOEHMERVM

E 3

MERVM

- 2) In *Consiliis Juris*, Conf. 1176. pag. 1104. 1105.
 a) In *Oeconomia Juris* Libr. I. Tit. III. §. XIII. nota 7. 6. pag. 142. Adde SAMVEL STRYCKII *V. M. Tom. I. Libr. I. Tit. VI. §. 16.*
 b) In *Disquisitione de Vsu Juris Romani in causis Jus personarum in Germania concernentibus*, quae praemissa EJVS *Delineationi Juris Germanici cura* CHRIST. GODOFR. HOFFMANNI edit. pag. 40.

MERVM, c) vbi *David Joachim B.* extra matrimonium procreatum filium *Richardum B.*, sed postea *conferente patre* legitimatum per rescriptum, in testamento suo, deinde condito, praeierit, atque nil nisi legatum 200 flor. reliquit. Filius praeteritus *Richardus B.* impugnat testamentum paternum per querelam inofficiosi, sed JCI Halenses anno 1728. responderunt: *Dasz Klagers Suchen gestaltten Sachen und Vmstaenden nach nicht allein nicht statt finde, sondern auch derselbe des ihm in den qu. Testamento vermachten Legati derer 200 flor. nunnebro vor verlustig zu achten, wie auch die verursachten Vnkosten dem Beklagten nach deren vorgehenden Liquidation, und darauf erfolgter Richterlicher Maessigung zu erstatten schuldig sey. V. R. W.*

§. XVIII.

Causa hujus dissidii inter Theoriam & Praxin doctrinae de Legitimatione per Rescriptum Principis.

Exposuimus hucusque varias easque immanes opinionum diffensiones in doctrina de legitimatione per rescriptum principis hodierna. Tempus est, vt cogitemus, quae sit causa hujus dissidii inter Theoriam & Praxin summi maximique. Nullo autem alio ex fonte haec opinionum dissensio, quam, vt ego existimo, ex isto communi descendit, nimirum ex incongrua praxi Juris Romani, quae, vt in aliis juris capitibus quam plurimis, ita etiam in hac doctrina in diuersum trahit Jure consultos. Namque; qui filium, extra matrimonium quaesitum, per legitimationem consequi ajunt jura & praerogatiuas nobilitatis paternae, nomen patris, successionem ab intestato in illius bona & reliqua jura filii legitimi, justi, sui, qui patrem dicunt, per legitimationem hanc acquirere jura potestatis patriae in filium legitimatum, ii omnem hanc hodiernam legitimationem per rescriptum ex jure Romano deriuant, ejusque effectus ex istius juris peregrini decre-

c) *Consultat. & Decissionum Juris.* Tom. II. Part. I. Decif. XXVI. pag. 32. 33.

tis determinant. Sed patrii mores rerumque publicarum nostrarum conditio non patiuntur hanc Juris Romani applicationem, atque merito ab ea abhorrent. Etenim ex Juris Romani decretis non legitimantur, nisi liberi naturales illegitimi, id est, ut diximus, e concubina procreati, non spurii, non adulterini, non incestuosi, ex rationibus §. VII. adductis. Hic autem concubinatus apud Romanos honesta admodum & licita erat consuetudo, atque ipsa concubina ab legitima vxore solo delectu, & animi destinatione, & dignitate differebat, & vxoris loco habebatur in domo. Sed hodie hic concubinatus seuera lege prohibitus est, non tantum in jure Canonico, d) sed & patrio Germanico, eoque tam vniuersali, e) quam particulari f) adeo, ut in eum seuerius, quam in stuprum animaduertatur. Deinde olim apud Romanos legitimatio erat modus acquirendae patriae potestatis, quae patri ad capessenda varia propter liberos priuilegia & ex alia causa admodum lucrosa erat. Cum vero beneficia nemini obtrudantur, pater filii sui naturalis legitimationem ipse petere debebat, atque sine rubore facile petere poterat, quia concubinatus, ex quo hic illius filius erat procreatus, nulla turpitudine laborabat. Sed apud Germanos ceterasque originis Germanicae gentes, uti recte obseruauit GEORGIUS BEIERVS, g) & JOANNES GOTTLIEB HEINECCIUS h) patria potestas semper ad liberorum magis, quam ad patris vtilitatem fuit comparata. Hinc pater petens hodie legitimationem liberorum suorum illegiti-

d) Vid. IUST. HENNING. BOEHMERI *Jus Ecclesiasticum Protest.* Tom. II. Libr. III. Tit. II. de cohabitatione Clericorum & mulierum, passim in primis §. 22. &c. Item Tom. IV. Libr. IV. Tit. VII. *Qui filii sunt legitimi.* §. 15.

e) Vid. inter Reccessus Imperii *Ordinationem Politicam de anno 1577.* Tit. 26.

f) V. gr. quoad Saxoniam Electoral. vid. *Ordinat. Polit. de anno 1550.* in *Cod. Aug.* Tom. I. pag. 32.

g) In *Specim. Jur. German.* Libr. I. Cap. XXVI. §. 7. pag. 112.

h) In *Elem. Jur. German.* Tom. I. Libr. I. Tit. VII. §. 145. pag. 110.

illegitimorum admodum mediocre & paene nullum habet commodum, cumque concubinatus aequae, ut omnis alia cohabitatio praeter matrimonium prorsus prohibitus sit, pater, qui petit legitimationem filii sui, per hanc propriam delicti sui confessionem non tantum opprobrio ludibrioque populi, sed praeterea etiam severitati legum earumque animadversioni se exponit. Et ex his causis §. anteced. cum BEIERO dixi: patris precibus legitimationem esse impetratam, Germania forte nondum percepit, nec facile percipiet. Nihilo tamen scius in Legitimatione Romana omnino necesse est, ut petat pater, quia per eam filius legitimatus patris fit heres suus, invito autem, patri heres suus agnatici non potest. His paucis, quae, uti opinor, satis evincunt, quam male Jura Romana de legitimatione per rescriptum principis ad nostras respublicas hodiernamque legitimationem per rescriptum applicentur, Jcti summi GEORGII BEIERI, i) de ea re subjungam iudicium, qui, *Verum enim vero, inquit, postquam hodie in concubinatum severius, quam in stuprum animadvertitur, isque omni favore & tolerantia pristina destituitur, non argutatio est, sed prona & perspicua illatio, neque naturales amplius, neque alios illegitimos legitimatione Romana frui posse, totumque Romanae legitimationis usum non ex jure civili, sed contra id ipsum receptum esse, quin potius Justiniani Imperatoris effato locum dandum fuisse: nimis esse indignum, nimis item impium, flagitiis praesidia quaerere, ut & petulantiae servire liceat, & jus nomenque patris, quod eis denegatum est, id alio legis colore praesumatur.* Sed tu dicis, publica ista, quae §. XV. dedimus, documenta legitimationi per rescriptum hodiernae expresse satis omnes istos tribuunt effectus, quos ei olim dedit JUSTINIANVS, & proinde de nulla alia, quam de legitimatione per rescriptum Romana loquuntur. Atque ita quidem est, sed ob eam causam sententiam meam non muto. Etenim haec omnia nos non adigunt, ut iustissimos Imperatores his suis concessionibus & privilegiis patriis moribus, juri Romano contrariis, praejudicium inferre, iisque derogare

i) Vid. EJV'S *Disquisitionem de Usu Juris Romani in causis Jus personarum in Germania concernentibus.* loc. cit. pag. 38.

derogare aut velle aut posse credamus. Praeterea nescio, jure ne, an injuria agam, si dicere aulam, eos, qui ejusmodi privilegia caesarea concipiunt, id quod ab ipsis Imperatoribus haud fieri solet, vel ex juris Romani nimio amore partiumque studio, vel ex juris formularis recepti auctoritate contra mentem summi Legislatoris has Juris Romani lacinias retinere, dictisque tabulis inferere. Hujus rei, certe, non desunt exempla atque eorum olim jamjam dederunt nonnulla Illustr. CAROLVS GVILIELMVS DE GAERTNER k) & beatus JOANN. GOTTLIEB HEINECIVS l) e quibus vnum tantum addere volo, scilicet Jctus, qui jussu & auctoritate Serenissimi Saxoniae Electoris AVGVSTI, constitutiones Saxonicas fecit, inter alia inquit, m) *Weil in den Saechsischen Rechten nirgends zu befinden, das die vaeterliche Gewalt insonderheit aufgebohen, so bleibe auch dieselbe nochmals nicht unbillig bestehen*, sine omni dubio, contra mentem summi Legislatoris & ex nimio Juris Romani amore. Etenim patria potestas Romana, id quod scire debebat iste Jctus, in Germania & apud Saxones numquam in vsu fuit, atque igitur nulla indiget abrogatione. Ex his autem hucusque dictis satis, opinor, superque constat, omnem istam opinionum dissensionem in doctrina de legitimatione per rescriptum principis hodierna descendere ex incongrua Juris Romani applicatione, dictamque hanc legitimationem non ex isto peregrino jure, sed ex alio omnino fonte derivandam, ejusque effectus ex aliis principiis esse dijudicandos.

§. XVIII.

Apud Germanos semper miseriam fuisse conditionem liberorum extra matrimonium quaesitorum ostenditur.

Vt itaque in plena luce ponatur nobilis haec, nec adhuc, vt
F optes,

k) Vid. Dissert. qua Juris Romani distinctionem inter dotem & paraphernis foris Germaniae non esse accommodandam probatur, §. XI. pag. 30. 31.

l) Elem. Jur. German. Tom. I. Libr. I. Tit. VI. §. 144. pag. 108. 109.

m) Constit. Electoral. Saxon. Part. II. Const. X. Cod. Aug. Tom. I. pag. 87.

optes, vbiq̄ue satis expedita quaestio, age, quid tandem sit hodierna per rescriptum principis legitimatio, dispiciamus. Quam rem vt ab ovo veluti repetamus, silentio praeterire non debemus maiorum nostrorum summam maximamque, quam veteres tot semper tantisque celebrant laudibus, castitatem pudicitiamque. *Seuera apud Germanos*, ait TACITVS, n) *matrimonia. Nec vllam morum partem magis laudaueris. Nam prope soli barbarorum singulis vxoribus contenti viuunt. Idem refert o) esse ciuitates, in quibus tantum virgines nubant & cum spe votoque vxoris semel transigatur.* Ad stipulatur TACITO IULIVS CAESAR, qui p) *intra vicesimum annum feminae notitiam habuisse, in turpissimis rebus ab iis haberi tradit, quin, si ei fidem habemus, nudi homines virginibus parum a statuis differre vixi sunt, quia nulla pubertatis occultatio fuit, vtroque sexu promiscue lauante in fluminibus, magna parte corporis nuda.* q) His itaque bonis opinionibus cum tenerum statim animum imbuerent Germani, nemo mirabitur, quare apud eos *publicatae pudicitiae nulla vnquam fuerit venia. Non forma, non aetate, non opibus maritum inuenit eiusmodi femina. Nemo enim illic vitia ridet, nec corrumpere & corrumpi, seculum vocatur, vti ait TACITVS.* r) Non vero femina tantum, quae suam in propatulo habuerat pudicitiam, verum etiam liberi exinde procreati ludibrio hominum despectuique maximo semper erant expositi. Qui infames hos dicit, omnia dixisse videri potest, atque ita eos dixerunt maiores nostri. Vt taceam testimonia antiquiora, SPECVLVM ALAMANNICVM ait: s) *Alle die Vnebelich gebahren sind, oder die Diebheit, oder den Strassen-Raub vergolten haben, und des mit Gericht*

n) *De Morib. German. Cap. XVIII.*

o) *loc. cit. Cap. XIX.*

p) *De Bello Gallico Libr. VI. Cap. XV.*

q) *CAESAR de Bello Gallico. Libr. VI. Cap. XXI. Libr. IV. Cap. I. TACITVS de Moribus German. Cap. XVII. XX.*

r) *De Moribus German. Cap. XIX.*

s) *Cap. 410. Adde Jus Prouinc. Saxon. Libr. I. Art. 38.*

Gericht bezwungen sind, oder Haut und Haar erlediget haben vor Gericht, die sind alle Rechtloß. Cumque infames omnium dignitatum munerumque publicorum, etiam olim apud Germanos profus fuerint incapaces, idem etiam de iis dicendum, qui extra matrimonium erant nati. Igitur non poterant esse Judices, nam Ein Richter soll ein Ebekind seyn ait JVS PROVINCIALE ALAMANNICVM. t) Et quia in aduocato idem exigit JVS SVEVICVM, quod in iudice: simili ratione spurii postulare prohibebantur. u) Arcebantur porro a testimonii dictione, x) aduocatorum praesidio habebantur indigni, y) hereditatis paternae aequae ac maternae erant incapaces. z) Delicto aliquo laesi, poena, quae iis adjudicabatur, dicta die Buße nullius fere momenti & pretii erat. Ita enim de ea re ait JVS PROVINCIALE SAXONICVM: a) Pffaffen Kinder und die Vnebelich gebahren sind, denen giebt man ein Fuder Heu, dasz zwey jaebrige Ochsen zieben koennen, zur Buße. Et paullo post: Vnebelicher Leute Buße giebt wenig Nutzen, ist aber doch darum gesetzt, damit auf die Buße des Richters Gewette folge. Etenim vbi cessabat poena priuata die Buße, ibi cessabat etiam publica, quae iudici soluebatur, die Wetze. Et deinde: Vnebeliche Leute sind ohne Wehrgeld, doch wer ihr einen verwundet, oder beraubet, oder toedet, oder ein ueblich Weib nohrzüchtiger, und den Frieden an ihr bricht, über den soll man nach Friedens - Rechte richten. Praetereo reliqua, quae miseram illegitimorum apud majores nos conditionem declarare possunt, medii aevi testimonia, ne cui, quos mihi circumscripti, terminos transgredi velle videar.

F 2

§. XX.

- t) Cap. 73.
 u) Cap. 74. Adde Jus Prouinc. Saxon. Libr. I. Art. 61.
 x) Vid. Jus Prouinc. Saxon. Libr. II. Art. 36.
 y) Vid. Jus Prouinc. Alamann. Cap. 327. Jus Prouinc. Saxon. Libr. III. Art. 16.
 z) Vid. Jus Prouinc. Alamann. Cap. 164.
 a) Libr. III. Art. 45. Adde Jus Prouinc. Alamann. Cap. 397.

§. XX.

Ostenditur, spuriorum conditionem hodie non multo meliorem esse, quam eam olim fuisse diximus.

Nostri quidem temporibus frequentes admodum sunt fur-
tium amores, sed, cum, quidquid de insigni majorum nostrorum
castitate jactant scriptores veteres Romani, id omne comparatiue
fit intelligendum, cum sanctiora quidem semper Germanis fue-
rint matrimonia, quam Romanis, ideo tamen non prorsus inco-
gnita stupra, adulteria, foedaeque libidines; laudem, quam Ger-
mani ideo promeruerunt, quod prisca majorum instituta religiose
semper seruarint, ob eorum gliscentes indies libidines iis profusè
denegare nolo. Certe adhuc hodie morum patriorum tenacissimi
sunt saltem quoad odium, quo prosequuntur prostratae pudicitiae
feminas liberosque, quos parentum improbitas sine sua culpa
peffundedit. De muliere vitata satis cognita est Paroemia Juris
Germanici: *Der wesentlich eine Hure, oder Geschaendete nimmt,
ist entweder ein Sebelm, oder will einer werden.* b) Minori au-
tem hodie semper notari infamia leuisque notae macula laborare
omnes, qui extra matrimonium sunt procreati, homines, &
proinde ab omnibus excludi honoribus, muneribusque publicis,
inter omnes satis superque constat. Ex Juris Canonici principiis
a sacris ordinibus remouentur spurii, c) qui apud ipsos etiam
Protestantes aegre interdum admittuntur, prouti docuit IUSTVS
HENNINGIVS BOEHMERVS. d) Neque ecclesia tantum, sed
& respublica spurios excludit a dignitatibus & muneribus publicis.
Hinc ait Paroemia Juris Germanici: *Die Aemter und Zünfte in
den Staedten müssen so rein seyn, als wenn sie von Tauben gelesen
waeren, siue, was unehrlich ist, koennen die Aemter nicht lei-
den.*

b) De ea vide JOANN. NICOL. HERTIVM *de Paroemiis Juris
German. Libr. I. Paroem. XII. Oper. Vol. II. Tom. III. pag. 273.*

c) Vid. IUST. HENNING. BOEHMERI *Jus Eccles. Protest. Tom. I.
Libr. I. Tit. XVII. §. 1. 2. pag. 510. 511.*

d) *loc. cit. §. 7. 3. pag. 513. 514. 515.*

den. e) Atque vi hujus paroemiae & ex consuetudine inueterata illegitimi in numerum civium oppidanorum haud recipiuntur, sed quicumque peregrinus, qui aliquo in loco jura civitatis ambire vult, priusquam admittatur, siue per litteras natalitias, *Geburts-Briefe*, siue per testes fide dignos probare debet, se esse legitimam sobolem parentum suorum. f) Similem rigorem eumque longe majorem deprehendimus apud opifices, qui neminem in disciplinam & collegium suum recipiunt, aut magistri vocabulo dignantur, nisi qui testimonia legitimorum natalium exhibuerit. Ipsi rustici hac in re difficiles sunt & refert JOANNES GOTTLIEB HEINECCIVS, g) rustico cuidam extra matrimonium nato, & a praefecto Sculteti honore ornato, ob eam rem status controuersiam a reliquis rusticis fuisse moram. Quin imo tam misera apud Germanos est conditio illegitimae natorum, ut non tantum olim Imperatores, verum etiam ex Eorum concessione hodie nonnulli Principes, veluti Electores Palatini & Landgrauii Hassiae eos in seruitutem vindicent, atque tamquam *Wildfangios* & homines proprios sibi subiciant, de qua re prolixè egit Vir de Jurisprudèntia patria immortaliter meritus JOACHIM. POTT-GIESSERVS. h)

§. XXI.

Legitimationis per Rescriptum Principis hodiernae origo, causa & indoles.

Itaque infamia notantur minori & leuis notae macula laborant tam publicatae pudicitiae feminae, quam quos furtiuus earum amor peperit, liberi. Et feminae quidem recte suae, quas

F 3

dixi,

- e) Vid. JOANN. NICOL. HERTIVM *l. c. Paroem. XIV. pag. 276.*
 f) Vid. CHRISTOPH. BESOLDI *Thesaurum Practicum voc. Burger.*
 g) In *Dissert. de leuis notae macula. §. XXXV.*
 h) In *Comment. Juris German. de Statu Seruorum Libr. I. Cap. I. §. XII. pag. 11. 12. & Libr. I. Cap. IV. §. XX. XXI. pag. 188. 189. 190.*

dixi, impudicitiae dant poenas, quas tamen *Canonicum Jus* admodum minuit, quando misericordiae genus in matrimonio cum meretrice collocat. i) Liberorum autem extra matrimonium procreatorum fors miseranda potius, quam odio prosequenda est, & recte CALLISTRATUS k) *Crimen*, ait, *vel poena paterna nullam maculam filio instigare potest. Namque unusquisque ex suo admisso sorti subijcitur, nec alieni criminis successor constituitur.* Sed, sic est vulgus, ex veritate pauca, ex opinione multa aestimat, atque haec illius opinio de spuriorum infamia est vna altissimis defixa radicibus, quae vix vnquam vlla vi labefactari potest. Ne itaque Spuriorum industria honestam operam, vnde habeant, de quo victitent & qua reipublicae profiat, fulcipientium sufflaminetur, sed adiuuetur potius & occasio vitae defultoriae & otiosae, quae ad furta, latrocinia aliaque crimina plerumque inuitat, praescindatur: Imperatores & Principes hanc vulgi opinionem subruere conati sunt, sed ita, vt obliqua quasi via procederent. Nam ad eluendam hanc natalium maculam adinuenta est ea, quae nostris temporibus vsu perpetuo & quotidiano frequentatur, Legitimatio per rescriptum principis, quae proinde hodie nihil aliud est, quam modus tollendi maculam ex natiuitate illegitima contractam, & in lingua patria recte dicitur *dasz Erlichmachen*. Hac itaque ratione legitimatus spurius pro iusto & legitimo habetur & ad officia addiscenda, ad dignitates, honores muneraque publica admittitur. Sunt quidem nonnulla officium collegia, inprimis ea, quae dicuntur, *geschenkte Handwerker*, quae spurios quocumque modo legitimatos in disciplinam recipere nolunt. Sed hic abusus seuera lege eaque vniuersali in Germania prohibitus

i) *Cap. 20. X. de Sponsalibus; ubi CLEMENS III. Inter opera charitatis, inquit, cum non minimum est, errantem ab erroris sui semita reuocare; statuimus, vt omnibus, qui publicas mulieres de lupanari extraxerint & duxerint in uxores, quod agunt, in remissionem proficiat peccatorum.* Rationem huius epistolae, quara hoc loco addere nolo, dedit JOANN. NICOL. HERTIUS l. c. ad *Paraemiam XII. §. 2. pag. 274.*

k) l. 27. D. de Poenis.

prohibitus & abrogatus est per verba. l) Demnach auch oefters vorkommen, daß bey denen Handwerken, insouderheit bey denen so genannten Geschenkten, zwischen denen unehelich erzeugten, oder nach der Priesterlichen Copulation gebohrnen Kindern ein Vnterschied gemacht werden wolle, wie auch denen, so von Vns als Roem. Kaysern, oder sonst aus Kayserl. Macht legitimiret worden, also, das Theils Handwerker auch diejenige, so auf solche Weise legitimirte, oder auch von einem andern noch im ledigen Stand geschwacchte Weibs-Personen beyrahten, oder mit denen, mit welchen sie sich verunkeuschet, zur Straffe copuliret worden, nicht passiren wollen: So soll erstgemeldter Vnterschied aufgehoben seyn, und die auf jetztesagten einen oder andern Weg legitimirte Manns- oder Weibs-Personen wegen Zulassung zu denen Handwerken einander gleich geachtet, und denenselben nichts mehr in Weg geleyet werden. In supremis tamen Imperii R. G. judiciis, veluti in Camera Imperiali legitimati non recipiuntur neque inter Assesores, neque in numerum Aduocatorum & Procuratorum, vt videre est apud Juris publici Scriptores, veluti BVRCHARDVM GOTTHELFF STRVVIVM, m) & CHRISTOPHORVM LAVRENTIVM BILDERBECK n) alios.

§. XXII.

Recensentur summa differentiarum capita, quae intercedunt inter hodiernam veteremque Romanam per R. P. Legitimationem.

Ab his itaque initiis causisque profecta legitimationis per rescriptum principis hodiernae origo adeo paullatim inualuit, vt ea

- l) Vide *Conclusum Imperii de anno 1731. Von Abstellung derer bey denen Handwerken eingeschlichenen Mißbrauchen.* §. XI.
- m) *In Corpore Juris Publici I. R. G. Cap. XXVI. §. XXI. pag. 101.*
- n) *Vide Teutschen Reichs-Staat. Neunter Theil. Cap. IV. §. 5, 57. pag. 1591. 1592.*

ea nostris temporibus quotidiano frequenter vti perpetuoque. Cumque ea, vti diximus, sit modus tollendi maculam ex illegitima natiuitate contractam, non adquirendi patriam potestatem, vti ista antiqua Romana, per quam facile vnusquisque potest perspicere, quae tandem & qualis inter vtramque intercedat differentia. Per illam antiquam Romanam non nisi naturales illegitimi & ex concubina procreati liberi poterant legitimari & ita recte, ex rationibus, quas alio loco dedimus. Hodie per rescriptum principis legitimantur omnes, qui laborant leuis notae macula ex illegitima natiuitate sine sua culpa contracta. Hinc non tantum naturales illegitimi, quos proprie ne quidem habemus ob prohibitum concubinatum, sed & spiriti ita legitimantur & ii etiam omnes, inter quorum parentes ne fingi quidem, aut praesumi potest matrimonium, veluti adulterini, in gradu prohibito, iure vel diuino vel humano, editi & incestuosi, nam his omnibus sine sua culpa vna inhaeret eademque macula, quae tollitur per legitimationem. Quin non tantum illegitimi liberi, sed interdum etiam eorum matres hodie legitimantur ad delendam maculam ex furtiuis amoribus contractam, quamuis huius legitimationis exempla non adeo frequentia sunt. ^o Olim per rescriptum principis legitimitio tantum subsidiaria erat, atque non habebat locum, nisi vbi ea, quae fit per subsequens matrimonium fieri non poterat, non habebat praeterea locum, si aderant liberi legitime nati, aut illegitimi ex matre ancilla procreati erant. Nostris temporibus haec omnia cessant. Olim pater illegitimatorum non tantum consentire, sed ipse petere debebat legitimationem a principe. Hodie ea fit inscio & inuito etiam patre. Olim naturales illegitimi consentire debebant in suam legitimationem, ne inuiti in alterius redigerentur potestatem patriam. ^o Hodie eorum consensus nunquam requiritur necessario, sed mater eorum, ceterique consanguinei, alique inscio imo inuito etiam filio illegitimo illius legitimationem a principe petere possunt. Olim pater per filii sui naturalis illegitimi legitimationem adquirebat iura patriae potestatis ipse

^o Vide CHRIST. THOMASII *Dissert. de Vsu practico doctrinae. Instit. de Legitimatione. Cap. II. §. 11.*

ipse autem filius legitimatus non famae & existimationi bonae restituebatur, quam nunquam amiserat, p) sed consequebatur jura omnia filii familias justii, legitimi, sui, consequebatur nomen patris, nobilitatem, hereditatem, alia. Hodie eorum omnium nihil consequitur neque pater, neque filius per legitimationem & deletur tantum in filio legitumato macula, quae ei ex opinione vulgi antea inhaerebat ex illegitima illius natiuitate. Quae cum ita sint, facile patet, hodiernam legitimationem per rescriptum principis non ex Jure Romano, sed omnino ex alio fonte esse derivandam, ex jure scilicet patrio atque Germanico, Romanam vero vtu fori non frequentari. Sed quaeris, nonne vero principes hodierni ad exemplum Juris Romani & cum effectu patriae potestatis legitimare possunt liberos illegitimos? Et quidni possent? Auctoritatem potestatemque iis nemo denegabit vnus, sed deest ob rerumpublicarum nostrarum conditionem, occasio hoc modo legitimandi. Quando enim hunc in finem princeps legitimare debet filium illegitimum, non ob Juris Romani dispositionem, sed ob ipsam rei naturam necesse est, vt pater filii legitimandi consentiat & petat, ne ei obrudatur filius & heres suus, quem habere vel non vult, vel cujus etiam pater non est. Sed patris ad instantiam legitimationem per rescriptum principis esse factam, Germania forte nondum vidit, neque vnquam facile percipiet, vti supra dixi, ejusque rei reddidi rationes. Fingamus autem, petere patrem, & tunc concedo, legitimare posse principes hodiernos ad exemplum Juris Romani cum effectu patriae potestatis. Atque hoc faciens princeps, non adstrictus est ad decreta Juris Romani, sed ex animi sui sententia legitimationi legem dare potest, quamcunque vult, dummodo juribus & praerogatiuis ab aliis legitimo modo acquisitis nulla exinde inferatur injuria, id quod tamen nunquam principes facere velle praesumuntur. Si autem nihil in specie definitum est a principe in rescripto, sequimur Jura Romana tanquam in subsidium recepta, tandiu, quamdiu rerumpublicarum nostrarum facies atque conditio eorum applicationem permittit. Sed nolumus

G

p) Vide JOANN. GOTTLIEB HEINECCI *Antiquit. Roman. Libr. I. Tit. X. §. XXI. pag. 157.*

diutius inhaerere quaestioni, quae sine dubio nullius est usus in pra-
xi & quam secundum temporum nostrorum conditionem sine pe-
riculo referre potes ad rempublicam platoniam.

§. XXIII.

*Quis hodie per rescriptum legitimare possit,
ostenditur.*

Attingi pleraque omnia, quae pertinent ad legitimacionem
per rescriptum principis tam Romanam, quam hodiernam. Vna
restat deliberatio, pertinens ad hodiernam, atque ea hic minime est
negligenda. Scilicet, quaeritur, quis hodie per rescriptum le-
gitimare possit? Olim ea res vnice pertinebat ad principem i. e.
Imperatorem, atque ideo etiam dicta est haec legitimacionis spe-
cies Legitimatio per rescriptum principis. Et ita recte, fiebat
enim haec natalium restitutio per rescriptum, quod est species le-
gum, quas nemo dare potest nisi princeps & legislator. Proinde
& nostris temporibus jus legitimandi in vnaquaque republica vnice
ad eos pertinet, ad quos pertinet potestas legislatoria, ad princi-
pes, reges, imperatores. In I. R. G. itaque competit haec po-
testas Imperatori, Eique per totum imperium sine exceptione.
Praeter Imperatores autem eandem habent potestatem Principes
Electores & reliqui Status I. R. G. Atque hodie hanc Principum
Imperii potestatem legitimandi agnoscunt recentiores Juris Publici
scriptores plerique omnes, multi tamen legitimatos a Statibus Im-
perii, extra territorium tales non censi contendunt, quoniam
potestas principum extra ipsorum territorium se haud extendat.
Sed horum omnium sententiam & argumenta examinavit & reje-
cit MICHAEL HENRICVS GRIEBNER, atque simul demon-
stravit legitimatos a principibus Imperii vbique beneficiis natalium
legitimorum posse frui. q) Solent deinde Imperatores I. R. G.
hanc potestatem legitimandi, vt & creandi notarios, concedendi
veniam aetatis & alia per Codicillos Caesareos concedere comiti-
bus

q) In Dissert. de Jure legitimandi Principum Imperii. Tom. I. opuscu-
lorum Juris Publici. Sect. I. pag. 1 - 33.

bus Palatinis, qui proinde vi hujus potestatis Caesareae in toto Imperio R. G. per diplomata legitimare possunt illegitimos quoscunque priuatorum hominum liberos, in terris tamen principum I. R. G. non sine praescitu & consensu principum, id quod denuo ex instituto probauit laudatus GRIEBNERVS r) adeo, vt his ab eo dictis nil addere valeam, praeter laudem summae & pereruditae diligentiae. Atque haec potestas legitimandi non personis tantum & Comitibus Palatinis, sed interdum etiam ipsis adeo regislatoribus. Sic v. g. Glauchense Orphanotropeum obtinuit priuilegium, vi cuius omnes illegitimi, qui in eo sunt educati, ex ea causa ipso jure natalibus restituuntur & vbique pro legitime natis habentur. s) Simile priuilegium nostro Gedanensi Orphanotropeo, quod dicitur, *das Kinder- und Waisen-Haus*, jam olim datum a Poloniarum Rege gloriosissimae memoriae SIGISMVNDI AVGUSTO anno R. S. 1552., quod deinde SIGISMVNDVS III. anno 1591. de nouo confirmauit & ampliauit. t) AVGVSTVS III. autem, Qui hodie, vti nam quam diutissime! Poloniae Saxoniaeque felicissime praest, & sub Cujus sapientissimo regimine vitam viuimus adeo tranquillam & fortunatam; Hic, inquam, *Patriae Pater* nostrorumque temporum *Titus* alii Orphanotropeo, quod dicitur, *das Spend-Haus*; nuper simile priuilegium clementissime concessit. u) Summis autem maximisque

G 2

hoc

- r) In Dissert. de Jure legitimandi Comitum Palatinorum in terris Principum Imperii. Tom. I. Opusc. Jur. Publ. Sect. II. pag. 33-76.
 s) Vide JOANN. PETER a LVDEWIG in Dissert. de Civitatum dispensari nexu. pag. 13.
 t) Vide REINHOLD. CVRICKEN der Stadt Danzig Historische Beschreibung. Libr. IV. Cap. X. pag. 343.
 u) Cum hoc priuilegium ante paucos abhinc annos, scilicet A. C. 1754. demum fuerit impetratum, atque ob eam causam nondum ita cognitum, vi illud, quod a SIGISMVNDI olim datum est *dem Kinder-Hause*, ipsius vero doctrinas in praesenti disputatione propositas praeclare illustret atque confirmet, ipsum

hoc

hoc principum nostrorum institutum celebrandum est laudibus, cum hac ratione non tantum miseris istis extra matrimonium quaesitis liberis, qui vt plurimum summa egestate & praeterea leuis notae laborant macula sine sua culpa, sine impensis & via facili succurratur, sed insinul etiam ipsa ista loca publica, quibus rerum-publicarum nostrarum salus adeo promouetur, per eiusmodi priuilegia euehantur in altum, vt indies efflorescant magis magisque, atque exinde omnia ista redundant emolumenta, quae ab iis expectat respublica, cuius salus vtique semper suprema lex esto.

FINIS.

hoc Priuilegium Regium tamquam appendicem huic nostrae dis-
sertationi addere curauimus. Addidisset & illud, olim a SIGISMUNDIS datum dem *Kinder-Hause*, sed hoc quidem in ple-
rorumque jam jam manibus, atque apud Gedanenses satis su-
perque cognitum est, & conuenit praeterea in plerisque iisque
essentialibus capitibus cum hoc priuilegio Augusteo, hinc ne
cui fines suos euagata esse videatur disputatio nostra, illud stu-
diose praetermisimus.

APPEN-

A P P E N D I X.

Privilegium, quo pueri & puellae in Domo pauperum Gedanensi, Vulgo das Spend-Haus, educati pronatis ex legitimo thoro declarantur, atque dictae domus jura & libertates confirmantur.

AVGUSTVS Tertius, DEI Gratia Rex Poloniae, Magnus Dux Lithuaniae, &c. &c. &c. Significamus praesentibus literis Nostris quorum interest vniuersis & singulis, quia libenter quacuis egregia ac salutaria Instituta prouida paternaque Nostra cura fouemus, & complectimur, gratum Nobis omnino fuisse, de statu publicarum aedium in Veteri Ciuitate Gedanensi ad ripam fluminis Radunia anno Domini 1699 extructarum, quae dicuntur *Spend-Haus*, plenius informari. Intelleximus varia, eaque maximi momenti emolumenta, quae exinde in salutem publicam proficiuntur. Domus ista, quae per antiquo vltraque ducentos annos celebrato Instituto, Eleemosynas dispensandi, *dem Spend-Ante*, originem debet, non solum proteruam impudentemque mendicitatem refrenat, pigrosque & dissolutos homines ab inertissimo otio ad labores adigendo ciuitatem ab importunitate eorum liberat, sed etiam vere egenos, & de quorum summa inopia, facta praecua inquisitione, constat, collata quouis mense stipe subleuat. In primis vero laude dignum institutum hoc duximus, quod praeterea adfectae & orbatae iuuentutis rationem habet. Recipit, alit, vestit, & ad vitam Christiano dignam instituit magnam multitudinem vtriusque sexus infantium vel parentibus orbatorum, vel ita inopium, vt omni suorum auxilio priuati, aut miseris pereundi necessitas imposta sit, aut per plateas discurrendo, vita & optima aetas mendicitate perdenda. Cumque saepius accidat, quod miseri pueri puellaeque, de quorum legitimis natalibus non constat, recipiantur, ex hoc vero in Domum praefatam insignem grauemque molestiam, ac perpetuam curam & sollicitudinem redundare compertum est, propterea, quod pueri, venientibus annis, ob deficiens de natiuitate legitima testimonium, inde ad honestum quodpiam officium exire nequeunt. Exinde igitur factum est, vt, cum nunc salutare hocce Institutum nonnulli Consiliarii, Lateri Nostris assidentes, Nobis commendassent, pro Nostra in miseros Gratia, dandum hoc & Nostra misericordia & Consiliariorum Nostrorum intercessioni, & supplicationi illorum, qui huic domui praefecti sunt, existimauimus, vt omnia jura, ordinationes, praerogatiuas & libertates, quibus in praesenti Domus haec gaudet, pro Nostra Regia autoritate approbaremus, simulque, vt publica haec Domus, *das Spend-Haus*, benignitatis etiam Nostrae habeat monumentum, eandem specialibus libertatibus atque praerogatiuis exornaremus, ita videlicet, vt quilibet infans,

orullidozi

G 3

vtriusque

viriusque sexus, qui in Domum hanc receptus, & in ea educatus fuit, siue de ejus
 legitimis natalibus constet, siue non, eo ipso, quod ibidem commoratus est, pro
 legitime & honeste nato, ac ingenuo haberi, & quidem puer a nemine in ad-
 discendis tam liberalibus, quam mechanicis artibus sub praetextu dubiae, vel
 illegitimae natiuitatis impediri, vel ab iisdem arceri debeat. Vbi ergo pueritiam
 excesserit, erudiendus tradatur, qui in disciplinis a magistris contuberniorum
 & artium suscipiendus sub multa ducentorum aureorum Hungaricalium. Nos
 enim ejusmodi omnes pueros & puellas, quicumque in Domo praefata educati
 fuerint, dum fieri possit, vt ibidem & legitime nati, ob ignotos & jam demor-
 tuos parentes, in probatione legitimae natiuitatis succumbant, ex benignitate
 & plenitudine potestatis Nostrae Regiae legitimos creamus & honestos pro-
 nunciamus esse, neque aliter eos omnes vbique excipi, tractari atque intelligi
 quopiam volumus, quam si sint ex claris, notis, honestisque & legitimis procrea-
 ti parentibus. Liceat porro pueris, ex disciplina dimissis, artes & opificia, quae
 didicerunt, libere & sine vilo impedimento, aut exprobratione in seruitio apud
 magistris, tamquam sodales constituti profiteri, & deinde, vbi ipsi magistri fa-
 cti sunt, eadem plane, vt reliqui ejusdem artificii vel opificii magistri exercere,
 tyrones docere, sodalesque sibi adjungere & conducere, ita, vt omnibus juribus,
 praerogatiuis, immunitatibus, quibus legitimi gaudent, vtantur, fruantur.
 Quia & ad honores & officia tam Ecclesiastica quam secularia obeunda eos habi-
 les & idoneos esse pronunciamus, audentes paginam hujus Indulti Nostrae infra-
 gere, aut praefatos pueros & puellas injuria afficere, multam ducentorum au-
 reorum partem Fisco, partem Domui a dispositione elemosinarum, *das Spend-*
Haus dictae, applicandam incurrant, non soluendi poenam lucent carceris. Ne
 ergo dictis pueris puellisque vel circa opificia, jus ciuium, vel contrahendum
 matrimonium aliquid impedimento sit, muniendi erunt testimonio a Nobili &
 Spectabili Magistratu Gedanensi in hanc formam, qua orphanis & pupillis in
 Orphanotrophio ibidem existentibus succurritur. In cujus rei fidem Priuile-
 gium hoc Manu Nostra subscriptum Sigillo Regio muniri iussimus. Datum
 Warbowiae die VII. mensis Decembr. Anno Domini MDCCLIV. Regni vero
 Nostrae XXII.

AVGVSTVS REX.

Adelbertus Radowski
 Sacrae Regiae Majest. & Sigilli Majoris
 Regni Secretarius.

Nobilissimo

Nobilissimo Ornatissimoque
 Disputationis Auctori
 JOANNI NATHANAEL SCHVLZE

S. P. D.
 MARTINVS GOTTLIEB PAVL.

Quae in omnibus iis, qui litteris se consecrare volunt, praefertim autem in Auditoribus meis vehementer optare soleo, *Nobilissime atque Ca-
 rissime SCHVLZE*, ingenium docile; doctrinae studium egregium, huma-
 niorumque litterarum scientiam non vulgarem, ea omnia in TE ego ab eo
 tempore, quo muneri meo admotus sum, TVque in meam disciplinam
 venisti, luculenter cognoui atque perspexi. Quam itaque statim ab initio de
 TE concepisti spem magnam; ea me non frustrata est, sed vidi, atque cum ma-
 gna animi mei voluptate cognoui egregios TVOS in Jure profectus, doctri-
 naeque copias indes magis magisque crescentes. Horum profectuum TVO-
 RVM ante abitum, quem meditaris, TVVM publicum adhuc edere consti-
 tuisti documentum, atque hunc in finem conscripsisti Dissertationem bonae
 frugis plenissimam de Legitimatione per rescriptum principis, me autem non
 modo comitem, qui interesset, sed etiam, qui praesentem laudi TVAE du-
 cem esse voluisti. Disputationem TVAM summa cum voluptate legi & relegi,
 atque TIBI egregium hoc TVAE eruditionis specimen, mihi autem ipsi, qui
 tam magnos cepi tamque praeclaros disciplinae meae fructus, auditorem tam
 eruditum ex animi sententia gratulor, cupioque, omnia, quaecumque susce-
 pturus aut ingressurus es, bene feliciterque ex merito TIBI cedere & euenire.
 TV modo, eam, qua ire coepisti, viam honoris perge, & TIBI numquam
 dignitatis & honoris praemia esse defutura, persuade. Ceterum hoc TIBI
 persuasum habes velim, neminem esse autfore, qui ex bonis TVIS & felici-
 tate TVA, me majorem voluptatem capiat, oro autem rogoque, ut amorem
 mihi TVVM semper conferues, credasque me in officiis amicitiae omnibus
 TIBI nauandis praecipuum aliquem voluptatis fructum positum arbitrari. Vale.
 Scribebam Gedani d. xxvii. Aprilis clo Is cc lvi.

Sistis, Amice, Tuis jam Te laudabile factum,
 Nam spem conceptam quemque probare decet,
 Perbene cedat opus, quod doctum mittis in orbem,
 Primitiae studii; perbene cedat opus.

Bernhard Alm, Succ.

Opp.

Nobilissimo

Nobilissimo atque Doctissimo
DOMINO JOANNI NATHANAELI SCHVLZ,

P. D. S.

EVVS Opponens

Joachimus Guilielmus Weickhmann,

Jur. Cult.

Gratulari Tibi ex animo his verbis mens est egregium istud Tuæ doctrinae atque singularis diligentiae opus in praesenti hac Dissertatione de legitimatione per rescriptum principis pereleganti publice declaratum. Ex ea, quam de Tuis in nostro Athenaeo susceptis laboribus & magna in concione, & intra Auditoriorum nostrorum parietes reportasti, laude, felici jam praefatio licet augurari, fore, vraliquando, conservata Tibi a summo Numine vita ac sanitate, ab exteris Musarum sedibus felix ad patria litora delatus patriae aequae ac Nobilissimae Gentis Tuæ de Te conceptam spem expleas. Qua de re, Tibi, Nobilissime harum paginarum Auctor, faultam a Gedano abitionem, prosperum rerum ac studiorum in exteris locis successum, sanitatem & vigorem inconcussam, denique felicem reditum genuina animi propensione apprecor. Quod restat, pronitas atque animi libentia, qua Opponentis provinciam oblatam ambabus, vt ajunt, arripui, testatum Tibi facere potest, qua animi contentione omnia, quae meis relicta sunt viribus, in Te officiis ornandum conferre allaboraverim talisque semper sim futurus. Gratiis decenter pro hujus muneris delatione mihi facta exsoluis Tuæ me in posterum benivolentiae summo studio commendatum esse cupio. Valeas, E Museo iv. Nonar. April. d. mccccxvi.

Wie man Gelehrsamkeit und Tugend soll verbinden,
Kann man, Gelehrter Freund, an Deinem Beyspiel finden,
Das erstere beweist Dein recht gelehrter Streit,
Das andre tadelt nur der Menschenfeind, der Neid.
Ich werde Deiner Ehr beständig Palmen streuen,
Und mich bey Deinem Glück wie bey dem meinen freuen.

Danzig, den 7. April
1756.

Constantin Ernst Broddeck.
Opp.

VD
18

ULB Halle

002 713 802

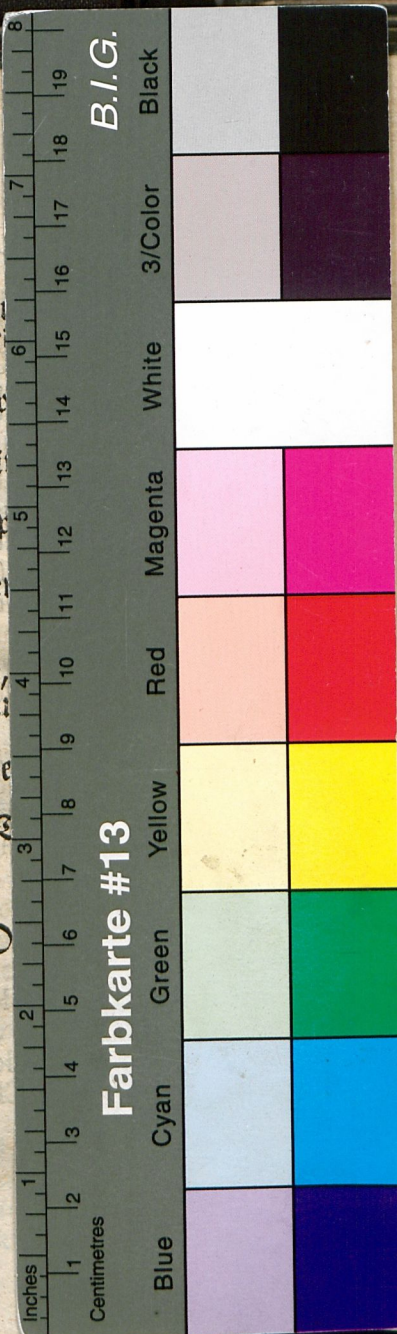
3

56,

9
1756, 1.

EXERCITATIO JURIS
DE
LEGITIMATIONE PER
RESCRIPTVM
PRINCIPIS
PRAESIDE
MARTINO GOTTLIEB PAVLI

JVR. VTR. D. JVR. ET HISTOR. PROF. PVBL. ET ATHEN. INSPECT.

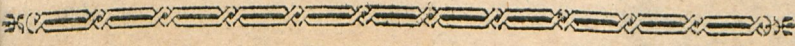
DIE XXVII. APRILIS MDCCCLVI.
IN AVDITORIO MAXIMO

AD DISCEPTANDVM PROPOSITA

AB AVCTORE

JOANNE NATHANAEL SCHVLTZE

GEDANENSI.

G E D A N I

TYPIS THOMAE JOANNIS SCHREIBERI, SENATVS
ET ATHENAEI TYPOGRAPHI.

